

Holy Bible

Aionian Edition®

Lačho lafi taro Luka

Gurbet Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as "The Purple Bible"

Holy Bible Aionian Edition ®
Lačho lafi taro Luka
Gurbet Luke

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025
Source text: eBible.org
Source version: 5/21/2025
Source copyright: Creative Commons Attribution 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>
All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Gurbet Romani at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Gurbet Romani at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
- 05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 11

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Tegani o Isus vaćarda: "Dade! Oprosti lende, golese kaj ni džanen so čeren." Pale gova e
vojnikura čhudije i kocka te ulaven maškar peste leso fostano.

Luka 23:34

Luka

1 Mangleja Teofile, sar so džane, but džene lije te pisin tare kova so sasa, so o Dol obećisada prekale prorokura, a čerdilo maškar amende. **2** Pisisade amendē kola save korkore dikhle vadži tare anglune divesa thaj čerdile sluge e Devlese Lafese, **3** gija i me, mangleja Teofile, tuće pisiv sa redasa, golese so sa taro anglunipe ispitujisadem, **4** te šaj ave uverimo kaj si čaćipe kova so sikade tut. **5** Kana sasa o Irod caro ani Judeja, nesavo manuš savo akhardola Zaharija sasa svešteniko tare Avijineso redo. Lesi romni sasa tari kuštik e Aaronesi thaj akhardola Jelisaveta. **6** Solduj džene sesa čačutne anglo Dol thaj živisade pale zapovestura thaj palo Zakon e Gospodeso bizo nisavo bilačhipe. **7** Al len ni sesa čhave, golese kaj i Jelisaveta naštine te ačhol khamni, a solduj džene sesa već purane. **8** Jekh đive, o Zaharija služisada e Devle ano Hram golese kaj palo dužnost sasa leso redo, **9** golese so, palo adeti e sveštenikurengo birisade le kockasa te džal ano Hram e Gospodeso te kadil. **10** Kana o Zaharija dija ano Hram te kadil, but manuša molisajle avral. **11** Tegani e Zaharijase sikadilo o anđelo e Gospodeso savo ačhilo ki desno rig taro žrtveniko e kadimaso. **12** Kana o Zaharija dikhla le, uz nemirisajlo thaj but darajlo. **13** Al o anđelo vaćarda lese: "Ma dara, Zaharije! Ćiri molitva sasa šundi. Ćiri romni i Jelisaveta ka bijanol murše thaj tu ka de le alav Jovan. **14** Tu ka ave radosno thaj baxtalo thaj but džene ka aven blagoslovime lese bijandimasa, **15** golese kaj vov ka avol baro anglo Gospod. Nikad ni ka pijol mol ni zuralo pijipe. Vov ka pherdol e Svetone Duxosa dok si ano vođi pe dako. **16** O Jovane bute Izraelcuren ka iril anglo Gospod, angle lengo Dol. **17** Vov ka džal anglo Gospod sar glasniko ano Duxo thaj ano zuralipe e

prorokoso e Ilijaso. Ka miril e ile e dadendje premale e čhave thaj ka iril kolen save ni šunen ano godaveripe e pravednikurengo. Sa kava ka čerol te pripremil e manušen te šaj aven spremna e Gospodese avimase.” **18** O Zaharija vaćarda e anđelose: “Pale soste me gova ka džanav? Golese kaj sem purano thaj mingri romni si bute beršendi.” **19** O anđelo phenda lese: “Me sem o Gavilo, o anđelo savo ačhol anglo Dol. Bičhaldo sem te vaćarav tuće kava lačho lafi. **20** Akh, ka ave laloro thaj ni ka vaćare dži gova đive dži kaj sa gova ni čerdol, golese so ni pačajan ane mingre lafura save ka pherdon ano pravo vreme.” **21** E manuša adućarde e Zaharija thaj čudisajle sose gaći majisajlo ano Hram. **22** Al kana o Zaharija iklilo, naštine te vaćarol. Vov dija len znakura golese kaj sasa laloro. Gija e manuša haljarde kaj sasa le vizija ano Hram. **23** Kana nakhle e đivesa lese služimase ano Hram, o Zaharija đelo čhere. **24** Pale kala đivesa i Jelisaveta lesi romni ačhili khamni thaj ni iklili avral taro čher pandž čhon. **25** Golese i Jelisaveta vaćarda: “Gija čerda mande o Gospod! Ane kala đivesa sikada mande po milost thaj uljarda mandar i ladž maškare manuša kaj ni sasa man čhave.” **26** Kana i Jelisaveta sasa šovto čhon khamni, o Dol bičhalda e anđelo e Gavilo ano Galilejsko foro o Nazaret **27** ki čhej i Marija savi sasa mangli romese e Josifese savo sasa tari kuštik e carosi e Davidesi. **28** Kana o anđelo o Gavilo avilo late, phenda: “Av radosno, tu so arakhlijan milost. O Gospod si tusa. [Blagoslovimi san maškare džuvlja!]” **29** I Marija but darajli tare lese lafura thaj dija godi savo sasa kava pozdrav. **30** Al o anđelo o Gavilo phenda lače: “Ma dara, Marijo! Golese kaj arakhlijan milost anglo Dol. **31** Akh, ka ačhe khamni, ka bijane čhave thaj ka de le alav Isus. **32** Vov ka avol baro thaj ka akhardol Čhavo e Embare Devleso. O

Gospod o Dol ka dol le o presto lese paradadeso e Davideso.

33 Vov ka carujil ane kuštika e Jakovese ane sa e ďivesa thaj
lese carstvose ni ka avol krajo." (*aiōn g165*) **34** Tegani i Marija
pučlja e andelo: "Sar ka avol gova kana sem me vadži čhej?" **35**
O andelo o Gavrilo vaćarda laće: "O Svetu Duxo ka avol pe tute
thaj o zuralipe e Embare Devleso ka učharol tut. Golese kaj o
čavoro so ka bijandol ka avol sveto thaj ka akhardol Čhavo e
Devleso. **36** Akh, i čiri bibi i Jelisaveta ačhili khamni ane purane
berša thaj ka bijanol murše. E manuša vaćarde kaj voj naštine te
ačhol khamni, al akana si šov čhon khamni. **37** Golese kaj o Dol
šaj te čerol sa so phenol!" **38** I Marija phenda: "Ake, me sem
sluškinja e Gospodesi. Nek avol mande palo čiro lafi!" Thaj o
andelo ďelo latar. **39** Pale gola ďivesa i Marija spremisajli thaj
siđarda ani bregali phuv ano foro e Judejako. **40** Kana resli odori,
đeli ano čher e Zaharijaso thaj pozdravisajli e Jelisavetasa. **41**
Kana i Jelisaveta šunda e Marijako pozdrav, čhelda o čhavo ane
lako vođi thaj i Jelisaveta pherdili Svetone Duxosa. **42** Andare
sa o glaso vaćarda e Marijače: "Emblagoslovimi san maškare
sa e džuvlja thaj blagoslovimo si o čhavo ane čiro vođi. **43**
Kotar mande kava čast kaj tu, i dej mingre Gospodesi, aviljan
ke mande? **44** Golese dikh, kana šundem čiro pozdrav, taro
radost čhelda o čavoro ane mingro vođi. **45** Blagoslovimi san tu
so pačajan kaj ka pherdol kova so vaćarda tuće o Gospod!"
46 Tegani i Marija vaćarda: "Slavil mingri duša e Gospode! **47**
Mingro duxo veselil pe ano Dol, ane mingro Spasitelji, **48** golese
so sasa milostivno e poniznove sluškinjače. Golese dikh, od
akana ka akharen man blagoslovimi sa e kuštika. **49** Golese so
ćerda mande baro šukaripe o Zuralo Dol. Svetu si leso alav! **50**
Vov si milostivno sa e manušendje tari kuštik dži i kuštik, kolendje

save daran lestar. **51** Pe vastesa sikada piro zuralipe, čhudija
pestar kolen save si barikane ane ile thaj ani gođi. **52** Čhudija
e vladaren taro lengo presto, thaj vazdija e poniznonen. **53**
E bokhalen čaljarda šukarimasa, a e barvalen mukhlja čuče
vastencar. **54** Pomožisada e Izraele, cire sluga, golese kaj dol
pe gođi taro milost, **55** sar so obećisada amare paradadendje,
e Avraameše thaj lese potomkurenđe ane sa e divesa.” (*aiōn g165*) **56** I Marija bešli e Jelisavetasa paše trin čhon thaj pale
gova irisajli čhere. **57** Kana i Jelisavetače avilo o sato te bijanol,
bijanda čhave. **58** Laće pašutne thaj lačhi familija šunde kaj o
Gospod sikada laće baro milost thaj radujisajle lasa. **59** Kana e
čhavore sesa ohto đive, avile te čeren lese suneti thaj manglje te
den le alav lese dadeso – Zaharija. **60** Al i Jelisaveta vaćarda:
“Na, leso alav ka avol Jovan!” **61** Von phende lačhe: “Naj tut
khoni ani čiri familija gole alavesa!” **62** Tegani vastencar pučlje e
dade e Zaharija sar bi vov manđola te avol leso alav. **63** Thaj o
Zaharija manglja khanči pe soste šajine te pisil thaj pisisada:
“Jovan ka avol leso alav.” Thaj savore čudisajle. **64** Tare jekh
drom putardilo leso muj thaj lesi čhib, tegani o Zaharija lija te
vaćarol thaj lija te slavil e Devle. **65** I dar e Devlesi avili ane sa
lende pašutne thaj ki sa i bregali Judeja vaćarda pe tare kava so
sasa. **66** Savore so šunde gova, dije gođi tare gova thaj phende:
“So ka avol tare kava čhavo? Golese so o va e Gospodeso sasa
pe leste.” **67** O Zaharija, e Jovaneso dad, pherdilo e Svetone
Duxosa thaj prorokujisada: **68** “Blagoslovimo si o Gospod o Dol e
Izraleso, golese so avilo thaj otkupisada e manušen! **69** Vazdija
amendje e zurale Spasitelje, tari kuštik e carosi e Davidesi, pe
slugase, **70** sar so vaćarda ano purano vreme andare muja
tare pe sveta prorokura, (*aiōn g165*) **71** kaj ka ikalol amen tare

amare dušmanura thaj tare vasta savorenđe save mrzin amen.

72 Sasa milosno amare paradadendje, thaj ispunisada piro sveto savez, **73** savez savo dija e Avraame se amare paradadese, **74** te ikalol amen tare vasta amare dušmajenđe, te šaj služi e Devle bizi dar, **75** ano svetost thaj ano pravednost angle leste sa dok sam džuvde. **76** A tu Jovane, čhaveja mingreja, ka ave akhardo proroko e Embare Devleso, golese so ka dža anglo Gospod te pripremi lese o drom. **77** Ka sikave lese manušen sar te pindžaren o spasenje prekalo oproštenje tare lendje grehura. **78** Golese so si e Devleso ilo milostivno, tare savo ka avol amendje o svetlost e sabalinako tari visina, **79** te svetil kolendje so bešen ano kalipe thaj ani sena e merimasi, a amare pingre te usmeril ko drom taro mir.” **80** A o čavoro o Jovane barilo thaj zurajlo duxosa. Kana barilo, đelo ani pustinja sa dži kaj ni iklilo angle Izraelcura te propovedil.

2 Ane gola đivesa kana bijandilo o Jovane o Krstitelj, iklilo o vaćaripe e caroso e Avgustineso te popisin pe sa e manuša ano Rimsko carstvo. **2** Kava sasa angluno popis kana o Kvirinije vladisada ani Sirija. **3** Thaj savore đele te pisin pumare alava ko spisko – dži jekh ane gova foro kaj bešle lendje kuštika. **4** Gija o Josif, golese so sasa tari familija thaj tari kuštik e Davidesi, đelo taro Nazaret, so si ani Galileja, ano foro e Davideso savo akhardol Vitlejem thaj si ani phuv Judeja. **5** Đelo gothe te pisil piro alav ko spisko e Marijasa, savi sasa mangli lese thaj sasa khamni. **6** Kana sesa ano Vitlejem, avilo o vreme i Marija te bijanol. **7** Thaj bijanda pe anglune čhave. Paćarda le thaj čhuta le ani jaslica, golese kaj naj sasa than ani gostonica. **8** Ane goja phuv pašo Vitlejem sesa nesave čobanura, save arakhije pe bakren račasa ke poljura. **9** Tari jekh drom o anđelo e Gospodeso

ačhilo maškare lende thaj e Gospodesi slava svetlisada len thaj von but darajle. **10** Al o anđelo vaćarda lendje: "Ma daran! Dikh, anav tumendje radosno lafi so ka avol sa e manušendje! **11** Golese kaj ano foro e Davideso ađive bijandilo o Spasitelj. Vov si o Hrist o Gospod. **12** Kava ka avol tumendje znako pale savo ka pindžaren le: ka aračhen čhavore savo si paćardo thaj pašljol ani jaslica." **13** Tari jekh drom pašo anđelo sikadili bari vojska e anđelurendi, save hvalina e Devle vaćarindo: **14** "Slava e Devlese ko učipe, thaj ki phuv mir maškare manuša save si pale Devleso manglipe." **15** Kana e anđelura đele lendar ano nebo, e čobanura phende jekh averese: "Ka dža dži o Vitlejem, te dikha gova so sasa odori sar so vaćarda amendje o Gospod." **16** E čobanura đele sigate thaj arakhlje e Marija, e Josife thaj e čhave sar pašljol ani jaslica. **17** Kana dikhaje le, savorenđe vaćarde so o anđelo lendje vaćarda taro čhavoro. **18** Savore save šunde so phende e čobanura, divisajle. **19** Al i Marija dija godi tare kala lafura thaj čhuta len ane piro ilo. **20** E čobanura irisajle, slavisade thaj hvalisade e Devle paše sa so šunde thaj dikhaje, golese so pherdile sa e lafura sar so sasa lendje phendo. **21** Ohtoto đive palo bijandipe e čhaveso avilo o vreme te čeren lese suneti. Dije le alav Isus, sar so vaćarda o anđelo angleder so i Marija ačhili khamni. **22** Kana avilo o vreme pašo adeti i dej te thodol sar so si pale Mojsijaso zakon, o Josif thaj i Marija ande e Isuse ano Jerusalim te preden le e Gospodese ano Hram, **23** sar so si pisimo ane Gospodeso zakon: "Dži jekh angluno murš te posvetil pe e Gospodese", **24** thaj te anen žrtva "duj grlice il duj terne golubura" sar so si phendo ane Gospodeso zakon. **25** Tegani sasa ano Jerusalim manuš kaso alav sasa Simeon. Gova manuš sasa pravedno thaj devlikano. Ađućarda o Mesija

te ikalol o Izrael taro ropstvo thaj o Svetu Duxo sasa pe leste. **26**
O Svetu Duxo sikada lese angleder kaj ni ka merol sa dži kaj ni
dičhol e Gospode e Hriste. **27** O Duxo vaćarda lese te džal ano
Hram. Tegani o Josif thaj i Marija ande e čhave e Isuse ano
Hram te čeren o adeti pale Mojsijaso zakon. **28** Kana o Simeon
dikhlja e Isuse, lija le ke pe vasta, hvalisada e Devle vaćarindoj:
29 "Gospode, akana mukh ano mir te merol čiro sluga, pale kova
sar so phendan. **30** Golese so mingre jakha dikhlje čiro spasenje,
31 savo pripremisadan angle sa e manuša. **32** Vov si svetlo savo
ka avol pe abandžije, thaj vov ka anol slava čire manušendje, e
Izraelcurenđe." **33** E Isusesi dej thaj leso dad čudisajle golesa
so vaćarda o Simeon taro Isus. **34** Tegani blagoslovisada len o
Simeon thaj vaćarda e Marijače, e Isusese daće: "Dikh, kava
čavoro si odredimo bute manušen taro Izrael te peravol thaj te
vazdol. Vov si odredimo te avol e Devleso znako, al but džene
ka odbacin le. **35** Gija ka sikadol so garandoj den ane pumare
godja. A tut i bari čhuri ka pusavol ani duša." **36** Sasa gothe
thaj i Ana, e Devlesi proročica, e Fanuilosi čhej, tari kuštik e
Asiresi. Voj sasa but purani. Efta berš živisada pe romesa thaj
lako rom mulo, **37** thaj pale gova sasa udovica ohtovardeš thaj
štar berš. Ni ikili andaro Hram, nego, ano post thaj ani molitva
služisada e Devle i rat thaj o đive. **38** I voj avili gothe ane gova
vreme, hvalisada e Devle thaj vaćarda taro čavoro savorenđe
save ađućarde o Dol te ikalol o Jerusalim. **39** Kana o Josif thaj i
Marija čerde sa pale Gospodeso zakon, irisajle ani Galileja, ane
pumaro foro ano Nazaret. **40** A o čavoro barilo thaj zurajlo.
Pherdilo godaveripe thaj o milost e Devleso sasa ane leste. **41**
E Isusesi dej thaj leso dad đele svako berš ano Jerusalim ko
prazniko i Pasha. **42** Kana sasa e Isuse dešuduj berš, i vov đelo

palo adeti te svetkujil lencar kava prazniko ano Jerusalim. 43
Kana nakhlo gova prazniko, o Josif thaj i Marija ċele čhere. O
čavoro o Isus ačhilo ano Jerusalim, al lesi dej thaj leso dad
gova ni džanglje. 44 Sar dije gođi kaj si o Isus maškare avera
manuša save putujisade lencar, ċele jekh đive phirindoj thaj pale
gova lije te roden le ki familija thaj ke pe pindžarutne manuša.
45 Kana ni arakhlje le, irisajle ano Jerusalim te roden le. 46 O
trito đive arakhlje le ano Hram sar bešol maškare učitelja, sar
šunol len thaj pučol len. 47 Savore save šunena e Isuse divisajle
lese džanglimasa thaj sar odgovorila ko pučipe. 48 Kana lesi dej
thaj leso dad dikhlije le, čudisajle. Lesi dej vaćarda lese: "So
ćere amencar kava, mo čhavo? Akh, me thaj ćiro dad daraljam
thaj rodijam tut!" 49 O Isus vaćarda lendē: "Sose rodijen man?
Ni li džanen kaj trubul te avav ano čher mingre Dadeso?" 50
Al von ni haljarde so vov manglia te phenol lendē. 51 Tegani
irisajlo lencar ano Nazaret thaj ane sa šunola len. Lesi dej sa
kala lafura garada ane piro ilo. 52 O Isus barola ano godaveripe,
ano zrelost thaj ano milost anglo Dol i angle manuša.

3 Kana o cezar o Tiberija vladisada po rimske carstvo
dešupandžto berš, o Pontije o Pilat vladisada ani Judeja, o Irod
vladisada ani Galileja, o Filip leso phral vladisada ani Itureja
thaj ani Trahonitida thaj o Lisanije vladisada ani Avilina, 2 a
kana o Ana thaj o Kajafa sesa šorutne sveštenikura, o Lafi e
Devleso avilo e Jovanese, e Zaharijase čhavese, ani pustinja. 3
O Jovane o Krstiteľj đelo taro than dži ko than tare solduj riga
tari len e Jordanesi thaj propovedisada kaj e manuša trubun
te irin pe tare pumare grehura thaj te aven ko Dol te oprostil
lendē thaj te krstin pe. 4 Sar so angleder pisisada o proroko
o Isaija: "O glaso koleso so dol vika ani pustinja: 'Pripremin

o drom e Gospodese! Ravnin lese o drom! **5** Sa e doline te pherdon, thaj sa e gore thaj e bregura te ravnin pe! Sa e bande droma te aven prava, a e bilačhe droma te aven ravnime. **6** Thaj sa e manuša ka dičhen e Devleso spasenje!” **7** O Jovane vaćarda bute manušendje save avena ke leste te krstil len: “Tumen e sapese čhave! Ko vaćarda tumende kaj šaj te našen tare Devlesi holi savi avol? **8** Sikaven tumare džuvdimasa thaj tumare bućencar kaj irsaljen tare tumare grehura! Ma xoxaven tumen golesa so vaćaren: ‘Amaro paradad si o Avraam!’ Golese kaj, me vaćarav tumende kaj o Dol šaj i tare kala bara te vazdol čhaven e Avraame. **9** Golese kaj o tover taro sudo e Devleso ačhol pašo koreno e kašteso thaj dži jekh kaš savo ni bijanol šukar bijandipe ka čhinol pe thaj ka čhudol pe ani jag.” **10** E manuša pučlje e Jovane: “So te čera?” **11** O Jovane vaćarda lendje: “Kas isi duj gada, nek dol jekh kolese so naj le nijekh, thaj kas isi xamase, nek dol kole kas naj.” **12** Avile te krstin pe thaj i nesave carincura thaj pučlje le: “Učitelju, so te čera amen?” **13** O Jovane phenda lendje: “Ma manden pobut nego so si tumende vaćardo taro vlast.” **14** I nesave vojnikura pučlje le: “A amen so te čera?” Vov vaćarda lendje: “Khanikastar ma len silasa e pare thaj ma čeren xoxaipe pe nikaste. Aven baxtale kolesa kobor počinen tumen.” **15** E manuša ađućarde e Mesija thaj savore pučlje pe ane pumare ile naj li o Jovane o Mesija. **16** Al o Jovane vaćarda savorenje: “Me krstiv tumen pajesa, al avol khoni savo si po baro mandar. Lese naj sem dostoјno ni e dora tare sandale te putrav. Vov ka krstil tumen e Svetone Duxosa thaj e jagasa. **17** Le isi vila ane vasta te čistil o gumno thaj te čidol o điv ane piro ambari, al i pleva ka phabarol jagasa savi ka phabol thaj ni ka ačhol.” **18** Gija o Jovane opomenisada e

manušen bute lafurencar thaj propovedisada lendje o Lačho Lafi. **19** Al o Jovane prekorisada e vladare e Irode golese so lija romnjače pe phralese romnja e Irodijada thaj paše but bilačhe buća so čerda. **20** Pale sa gova o Irod čerda vadži jekh bilačipe: čhuta e Jovane ano phanglipe. **21** Kana o Jovane krstisada sa e manušen, krstisajlo i o Isus. Thaj dok o Isus molisajlo, putajlo o nebo **22** thaj o Svetu Duxo ulilo pe leste ano oblik sar golubo. A taro nebo šundilo glaso: "Tu san mingro čhavo o manglo! Tu san palo mingro manglipe!" **23** E Isuse sasa paše tranda berš kana počnisada piri služba. E manuša smatrisade kaj o Isus si čhavo e Josifeso. O Josif sasa čhavo e Ilijaso. **24** O Ilijas sasa čhavo e Matataso, O Matat sasa čhavo e Levijaso. O Levi sasa čhavo e Melhijaso. O Melhi sasa čhavo e Janejeso. O Janej sasa čhavo e Josifeso. **25** O Josif sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e Amoseso. O Amos sasa čhavo e Naumeso. O Naum sasa čhavo e Eslijaso. O Eslija sasa čhavo e Nangejeso. **26** O Nangej sasa čhavo e Maateso. O Maat sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e Semeinaso. O Semein sasa čhavo e Josiheso. O Josih sasa čhavo e Jodaso. **27** O Joda sasa čhavo e Joananaso. O Joanan sasa čhavo e Risaso. O Risa sasa čhavo e Zorovaveleso. O Zorovavel sasa čhavo e Salatiilaso. O Salatiil sasa čhavo e Nirijaso. **28** O Niri sasa čhavo e Melhijaso. O Melhi sasa čhavo e Adijeso. O Adija sasa čhavo e Kosamaso. O Kosam sasa čhavo e Elmadameso. O Elmadam sasa čhavo e Ireso. **29** O Er sasa čhavo e Isuseso. O Isus sasa čhavo e Eliezereso. O Eliezer sasa čhavo e Jorimaso. O Jorim sasa čhavo e Matatoso. O Matat sasa čhavo e Levijaso, **30** O Levi sasa čhavo e Simeoneso, O Simeon sasa čhavo e Judaso. O Juda sasa čhavo e Josifeso. O Josif sasa čhavo e Jonameso. O

Jonam sasa čhavo e Eliakimeso. **31** O Eliakim sasa čhavo e Melejaso. O Meleja sasa čhavo e Menaso. O Mena sasa čhavo e Matateso. O Matata sasa čhavo e Nataneso. O Natan sasa čhavo e Davideso. **32** O David sasa čhavo e Jesejeso. O Jesej sasa čhavo e Jovideso, O Jovid sasa čhavo e Voozeso. O Vooz sasa čhavo e Salmoneso. O Salmon sasa čhavo e Naasoneso. **33** O Naason sasa čhavo e Aminadaveso. O Aminadav sasa čhavo e Adminieso. O Admin sasa čhavo e Arnijeso. O Arni sasa čhavo e Esromeso. O Esrom sasa čhavo e Fareseso. O Fares sasa čhavo e Judaso. **34** O Juda sasa čhavo e Jakoveso. O Jakov sasa čhavo e Isaakoso. O Isaak sasa čhavo e Avraameso. O Avraam sasa čhavo e Taraso. O Tara sasa čhavo e Nahoreso. **35** O Nahor sasa čhavo e Seruheso, O Seruh sasa čhavo e Ragaveso. O Ragav sasa čhavo e Falekeso. O Falek sasa čhavo e Evereso. O Ever sasa čhavo e Salaso. **36** O Sala sasa čhavo e Kainameso. O Kainam sasa čhavo e Arfaksadeso. O Arfaksad sasa čhavo e Simeso. O Sim sasa čhavo e Nojaso. O Noja sasa čhavo e Lameheso. **37** O Lameh sasa čhavo e Matusaleso. O Matusal sasa čhavo e Enoheso. O Enoch sasa čhavo e Jareteso. O Jaret sasa čhavo e Malaleileso. O Malaleil sasa čhavo e Kainameso. **38** O Kainam sasa čhavo e Enoseso. O Enos sasa čhavo e Siteso. O Sit sasa čhavo e Adameso. O Adam sasa čhavo e Devleso.

4 O Isus pherdo Svetone Duxosa irisajlo tari len o Jordan. O Duxo inđarda le ani pustinja, **2** kaj iskušisada le o beng saranda đive. Ane gola đivesa o Isus khanči ni xalja thaj kana nakhle saranda đive, bokhajlo. **3** Tegani vaćarda lese o beng: "Te san e Devleso Čhavo, phen kale barese te avol mangro." **4** O Isus phenda lese: "Ano Sveto l'il si pisimo: 'O manuš ni ka avol

džuvdo samo taro mangro [nego tare dži jekh Lafi e Devleso].”

5 Pale gova ikalda le o beng ko učo than thaj tari jekh drom
sikada lese sa e carstvura ki phuv. **6** O beng vaćarda e Isusese:
“Tuće ka dav sa kava lengo zuralipe thaj i slava, golese kaj
mande dija pe thaj me ka dav la kase mangav. **7** Ako pere pe
koča angle mande, sa ka avol ċiro.” **8** O Isus vaćarda lese: “Ano
Sveto lil si pisimo: ‘Per ke koča e Gospodese e Devlese cirese
thaj lese jekhese služi.’” **9** Pale gova inđarda le o beng ano
Jerusalim, čhuta le najučeste po Hram thaj vaćarda lese: “Te
san e Devleso Čhavo, čhude tu katar tele. **10** Golese kaj ano
Sveto lil si pisimo: ‘Vov ka phenol pe andelurendē te aračen
tut,’ **11** thaj: ‘Von ka len tut ke vasta te ma čalave tut ko bar cire
pingresa.’” **12** O Isus vaćarda lese: “Ano Sveto lil si pisimo: ‘Ma
iskuši e Gospode, e Devle cire.’” **13** Kana o beng završisada
sa lese iskušenjura, đelo lestar dži aver nesavo vreme. **14** O
Isus irisajlo ano zuralipe e Duxoso ani Galileja thaj o lafi lestar
đelo ane sa e phuva. **15** Sikada ane lendē sinagoge thaj savore
šukar lestar vaćarde. **16** Tegani avilo o Isus ano foro Nazaret kaj
barilo thaj ko savato palo piro adeti, đelo ani sinagoga thaj uštito
te čitil. **17** Dije le o Lil e prorokoso e Isaijaso, vov putarda o Lil
thaj arakhlijia than kaj sasa pisimo: **18** “O Duxo e Gospodeso si
pe mande, golese kaj pomazisada man te anav o Lačho Lafi e
čororenđe, [bičhalda man te sastarav len, saven isi dukhade ile],
thaj te vaćarav e phanglendē kaj ka aven oslobodime, thaj e
korenđe kaj ka dičhen, thaj e mučime kaj ka aven slobodna,
19 te vaćarav taro lačho berš taro milost e Gospodeso.” **20**
Tegani phanglja o Lil, dija le e slugase thaj bešlo. Savore ani
sinagoga dikhlije ane leste **21** thaj o Isus lija te vaćarol lendē:
“Adive pherdile kala lafura so akana šunden.” **22** Savore lestar

vaćarde šukar thaj sesa zadilime gole šukar lafurencar so iklilo andaro leso muj thaj pučlje pe: "Naj li kava e Josifeso čavo?"

23 O Isus vaćarda lende: "Čače tumen mande ka vaćaren kaja poslovica: 'Lekarona, sastar korkore tut!' So šundam kaj čerdan ano Kafarnaum, čer i kate ane čiro than kaj bariljan." **24** Tegani vaćarda: "Čače vaćarav tumendje, nijekh proroko naj manglo ane piro than kaj barilo. **25** A čače vaćarav tumendje: But romnja kase roma mule sesa ano Izrael ano vreme e Ilijaso kana o bršnd ni pelo trin berš thaj šov čhon thaj sasa baro bokhalipe pe sa i phuv. **26** Al o Ilija ni sasa bičhaldo ni jekhaće lendar, sasa bičhaldo ki jekh džuvli kaso rom mulo ke abandžijengo foro Sarepta pašo Sidon. **27** Thaj but gubava sesa ano Izrael ko vreme e prorokoso e Jelisejeso. Thaj khoni lendar ni thodilo, nego thodilo o Neman o Sirijanco." **28** Savore ani sinagoga pherdile holi kana kava šunde. **29** Uštile thaj tradije le avral taro foro. Inđarde le ko brego najuče kaj sasa čerdo lengo foro te čhuden le odupral natele. **30** Al o Isus nakhlo maškar lende thaj đelo pe dromesa. **31** Pale gova o Isus ulilo ano Kafarnaum ano Galilejsko foro thaj sikada ko savato. **32** E manuša čudisajle lese sikajimasa, golese kaj ane lese lafura sasa vlast. **33** Gothe ani sinagoga sasa manuš ane kaste sasa o bilačho duxo thaj dija vika zurale: **34** "So mande amendar, Isuse taro Nazaret? Aviljan li te uništi amen? Džanav ko san tu: Sveco e Devleso!"

35 O Isus pretisada le: "Phande čo muj thaj iklji lestar!" Tegani o beng perada e manuše angle sa e manuša, iklilo lestar thaj khanči ni čerda lese bilačhe. **36** Ane savorende avili i dar thaj čudisajle thaj jekh averese vaćarde: "Savo si kava sikajipe! Ano autoritet thaj ano zuralipe vaćarol e bilačhe duxurendje te ikljon thaj von ikljen!" **37** Thaj đelo o lafi lestar ane sa e pašutne thana.

38 O Isus uštalo gothar andari sinagoga thaj avilo ano čher e Simoneso. E Simonese sasuja sasa la bari jag thaj rodije lestar te sastarol la. **39** O Isus ačhilo paše late, pretisada e jagače thaj i jag mukhlja la. Sigate uštili thaj služisada len. **40** Kana pelo o kham, ande angle leste savoren saven sesa nasvale manuša tare dži jekh nasvalipe. Vov pe savorende čhuta pe vasta thaj sastarda len. **41** Tare pherdo manuša iklile e benga thaj dije vika vaćarindoj: "Tu san o Čhavo e Devleso!" Al o Isus darada len te ma vaćaren khanikase golese kaj džanglie kaj si vov o Hrist. **42** Kana đivesajlo, o Isus iklilo thaj đelo ani pustinja. E manuša rodije le thaj avile leste thaj manglie te ačhaven le te ma džal lendar. **43** Al o Isus vaćarda lendje: "Trubul i ane avera forura te vaćarav o Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso, golese kaj sem paše gova bičhaldo." **44** Thaj ni ačhada te vaćarol ane sinagoge ani Judeja.

5 Jekh drom kana o Isus ačhilo pašo Genisaretsko jezero, cídije pe paše leste but manuša, te šunen o Lafi e Devleso. **2** Tegani dikhlija duj čamcura kaj ačhen ki obala. E manuša save dolen mačhe iklile lendar thaj thode e mreže. **3** O Isus dija ano čamco savo sasa e Simoneso thaj pučlja le te crden le zala ano paj. Pale gova bešlo thaj taro čamco sikada e manušen. **4** Kana ačhilo te vaćarol e manušendje, vaćarda e Simonese: "Dža ko duboko paj thaj čhude e mreže thaj dol mačhen." **5** O Simon vaćarda lese: "Gospodarona! Celo rat dijam zor thaj khanči ni doldam, al ako tu phene, ka čhudav e mreže." **6** Kana čerde gova, dolde bute mačhen thaj e mreže lije te pharadon. **7** Tegani vastesa dije vika pe amalen save sesa ane aver čamco te aven te pomožin lendje. Von avile thaj pherde solduj čamcura gija so lije te pherdon paj taro pharipe e mačhengo. **8** Kana gova dikhlija

o Simon Petar, pelo ke koča angle Isusese pingre thaj vaćarda:
"Dža mandar, Gospode! Me sem grešno manuš." **9** Golese kaj i
dar dolda le thaj savoren save sesa lesa, tare but mačhe so
dolde. **10** Gija dolda i dar e Jakove thaj e Jovane, e čhaven
e Zevedejevese, so sesa amala e Simonesa. Tegani o Isus
vaćarda e Simonese: "Ma dara, od akana ka dole e manušen."
11 Kana ikalde e čamcura ki obala, ačhade sa thaj đele pale
lesti. **12** Kana sasa o Isus ane jekh foro, avilo paše leste jekh
manuš so sasa but gubavo. Kana dikhla e Isuse pelo angle
lesti mujesa dži ki phuv thaj molisada le vaćarindoj: "Gospode!
Ako mande, šaj te sastare man!" **13** O Isus vazdija piro va,
dolda le thaj phenda: "Mangav. Av thodo!" Thaj i guba tare lesi
koža sigate crdija pe. **14** Tegani o Isus naredisada lese: "Ma
vaćar gova khanikase, nego dža thaj sikav tut e sveštenikose!
Indar žrtva sar so zapovedisada o Mojsije ano zakon pašo ciro
thodipe, te bi avola tut svedočanstvo angle lende." **15** O lafi taro
Isus sa pobut šundilo. E manuša sa pobut čidije pe te šunen le
thaj te sastarol len tare lengo nasvalipe. **16** Al o Isus đelo ko
than kaj naj khoni thaj molisajlo. **17** Jekh đive o Isus sikada
ano jekh čher thaj gothe bešle e fariseja thaj e učitelja tare
Mojsijaso zakon save avile tare sa e gava andari Galileja, andari
Judeja thaj andaro Jerusalim. A o Isus sastarola e Gospodese
zorasa. **18** Thaj nesave manuša ande ano than e pašljimaso
jekhe manuše savo naštine te phirol. Thaj rodije sar te anen le
thaj te mučhen le anglo Isus. **19** Kana ni arakhlae kotar te anen
le andre tare but manuša, uštite po čher thaj taro tavano mukhlje
le sa e thanesa e pašljimaso, ko maškar anglo Isus. **20** Kana
dikhla lengo pačajipe, vaćarda lese: "Manušaja, oprostime si će
grehura!" **21** E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon lije ane

peste te den godi: "Ko si kava savo hulil po Dol? Ko šaj oprostil e grehura sem jekh Dol?" **22** Kana o Isus haljarda so von den godi ane peste, vaćarda lende: "So den godi ane tumare ile? **23** So si poločhe, te phenol pe: 'Oprostime si cire grehura', il te phenol pe kolese savo našti phiro: 'Ušti thaj phir'? **24** Al te džanen kaj isi man, o Čhavo e manušeso, vlast ki phuv te oprostiv e grehura, me ka sikavav tumendje mingri zor." Tegani irisajlo premalo manuš savo naštine te phiro: "Tuće phenav! Ušti thaj le ciro than e pašljimaso thaj dža čhere." **25** Sigate kova manuš uštalo angle lende thaj lija piro than e pašljimaso thaj đelo pese čhere hvalindoj e Devle. **26** Savore sesa zadijvime thaj hvalisade e Devle. Pherdile dar thaj vaćarde: "Baro čudo dikhlijam ađive!" **27** Pale gova iklilo o Isus thaj dikhija e carinco savo akhardola Levi sar bešol ki carina thaj vaćarda lese: "Av pale mande." **28** Thaj o Levi uštalo, ačhada sa gothe thaj đelo pale leste. **29** O Levi čerda e Isusese ane piro čher baro xape. Sesa gothe but carincura thaj avera manuša save bešle lesa ko astali. **30** E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon lije te bunin pe vaćarindoj e Isusese sikadendje: "Sose xan thaj pijen e carincurencar thaj e grešnikurencar?" **31** O Isus vaćarda lende: "Ni trubul e sastendje doktora, nego e nasvalenđe. **32** Me ni aviljem te akharav ko pokajipe e pravednikuren, nego e grešnikuren." **33** E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon pučlje e Isuse: "Sose e Jovanese sikade postin thaj molin pe e Devlese, gija čeren thaj e farisejska sikade, al cire sikade xan thaj pijen?" **34** O Isus pučlja len: "Šaj li čhuve e gosturen save avile ko abav te postin, dok slavin e mladoženjasa? **35** Al ka avol o đive kana ka len lendar e mladoženja. Ane gova đive i von ka postin." **36** Thaj vaćarda lende i paramič: "Khoni ni čhuvol kotor

taro nevo fostano po purano fostano, golese kaj i o nevo ka pharadol thaj o kotor taro nevo fostano ni ačhol šukar ko purano.

37 Thaj khoni ni čhorol nevi mol ane purane morčha, golese kaj i nevi mol ka pharavol e morčha thaj i mol ka čhordol, a e morčha ka pharadon. **38** Golese i nevi mol čhuvol pe ane neve morčha [thaj gija solduj ka arakhadon]. **39** Thaj khoni ko pilja i purani mol ni mandol nevi, golese kaj phenol: 'I purani si pošukar.'"

6 Ke jekh savato o Isus nakhlo maškarō dīv. Lese sikade lije o dīv, morde vastencar thaj xalje. **2** Nesave fariseja pučlje: "Sose čeren kova so ni trubul ko savato pale Mojsijaso zakon?" **3** O Isus vaćarda lende: "Ni li čitisaden ano Sveti lili so čerda o David kana bokhajlo vov thaj i kola so sesa lesa? **4** Dija ano čher e Devleso thaj lija e mangre save sesa posvetime, save šajine te xan samo e sveštenikura. O David xalja thaj dija i kolendē so sesa lesa." **5** Tegani o Isus vaćarda lende: "Me, o Čhavo e manušeso, sem o gospodari e savatoso." **6** Ko aver savato o Isus dija ani sinagoga thaj lija te sikavol. Gothe sasa jekh manuš kaso desno va sasa šuko. **7** E učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e fariseja dikhlije palo Isus, na li ko savato ka sastarol, te bi čerena le bande. **8** Al o Isus džanglja so von den godī thaj vaćarda e manušese kaso va sasa šuko: "Ušti thaj ačh akari ko maškar!" O manuš uštido thaj ačhilo angle lende. **9** Tegani o Isus vaćarda lende: "Te pučav tumen: Ko savato li šaj čerol pe šukar il bilačhe? Te aračhol pe o džuvdipe il te mudarol pe?" **10** Thaj dikhlija savoren so sesa gothe thaj vaćarda e manušese: "Pruži čo va." I vov pružisada po va thaj leso va sastilo. **11** E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon pherdile bari holi thaj lije te vaćaren jekh averese so te čeren e Isusesa. **12** Ane gola dīvesa o Isus iklilo ko brego te molil pe e Devlese

thaj sasa celo rat ano molipe e Devlesa. **13** Kana sasa đive, akharda pe sikaden, lendar birisada dešudujen thaj akharda len apostolura: **14** e Simone kas akharda Petar, thaj lese phrale e Andrija, e Jakove thaj e Jovane, e Filipe thaj e Vartolomeje, **15** e Mateja thaj e Toma, e Jakove e Alfejevese čhave thaj e Simone savo sasa Zilot, **16** e Juda e Jakoveso thaj e Juda e Iskariotskone, savo izdajisada le. **17** O Isus ulilo taro brego pe Dešudujencar thaj ačhilo ko ravno than. Odori sesa but lese sikade thaj but manuša andari sa i Judeja, andaro Jerusalim, andare Tirska thaj Sidonska krajura thaj tare pašutne thana save si pašo more. **18** Von avile te šunen le thaj te sastardon tare piro nasvalipe. Sastardile i kola save sesa mučime tare bilačhe duxura. **19** Sa e manuša rodije te dolen pe po Isus, golese kaj lestar ikljola zor thaj sastardona savore. **20** O Isus dikhlija ane pe sikade thaj vaćarda: "Blagoslovime sen tumen save sen čore, golese kaj tumaro si o Carstvo e Devleso. **21** Blagoslovime sen tumen save sen akana bokhale, golese kaj ka čaljon. Blagoslovime sen tumen save akana roven, golese kaj ka asan. **22** Blagoslovime sen kana e manuša mrzin tumen, čhuden tumen, ladžaren tumen thaj tumaro alav ni manden thaj dičhen tumen sar bilačhen golese so pačan ane mande, ano Čhavo e manušeso. **23** Radujin tumen ane gova đive thaj čhelen, golese kaj bari si tumari plata ko nebo. Golese kaj gija čerde e prorokurende i lendje paradada. **24** Al jao tumendje e barvalendje, golese so već lijen tumari uteha. **25** Jao tumendje save sen akana čale, golese so ka bokhavon. Jao tumendje save akana asan, golese so ka tugujin thaj ka roven. **26** Jao tumendje kana sa e manuša vaćaren šukar tumendar, golese kaj gija i lendje paradada vaćarde šukar tare xoxavne prorokura!" **27**

O Isus vadži vaćarda: "Al tumendē save šunen man, vaćarav:
Mandēn tumare dušmanuren! Šukar čeren kolendē save mrzin
tumen! **28** Blagoslovin kolen save den tumen armaja! Molin
tumen e Devlese kolendē save bilačhe čeren tumencar. **29**
Kolese savo čalavol tut pi čham, iri thaj aver čham, kole savo
mandol tatar o ogrtači, de le te lol i čo gad. **30** De svakone kova
so rodol tatar, thaj te khoni khanči lija tatar, ma rode gova te iril
tuće. **31** Gova so mandēn te čeren e manuša tumendē, gova i
tumen čeren lendē! **32** Ako mandēn samo kolen save tumen
mandēn, savi si tumari hvala? Golese so čak i e grešnikura
mandēn kolen save len mandēn. **33** Thaj ako čeren šukar samo
kolendē save tumendē čeren šukar, savi si tumari hvala? Golese
so i e grešnikura čeren gija. **34** Thaj ako den zajam kolendē
savendar ađućaren te irin o zajam, savi si tumari hvala? Golese
kaj i e grešnikura e grešnikurenđe den zajam te len palem gaći.
35 Nego, mandēn tumare dušmanuren thaj čeren lendē šukar!
Den zajam te ni mandēn khanči golestara. Gija ka avol tumen bari
plata thaj ka aven čhave e Najbare Devlese, golese kaj si vov
šukar i e nezahvalnonendē thaj e bilačhenđe. **36** Golese aven
milosrdna sar so si tumaro Dad taro nebo milosrdno." **37** O Isus
vadži vaćarda: "Ma sudin thaj ni ka aven sudime. Ma osudin thaj
ni ka aven osudime. Oprostin thaj ka avol oprostimo tumendē.
38 Den thaj ka dol pe tumendē. Pobari mera thaj popherdi ka dol
pe tumendē ane tumare vasta. Golese kaj, save merasa merin,
gaći ka iril pe tumendē." **39** Thaj o Isus vaćarda lendē paramič:
"Šaj li o koro e kore te inđarol? Na li solduj ka peren ani rupa?
40 Nijekh sikado naj pobaro tare piro učitelji. Kana ka sikljol sa,
ka avol sar piro učitelji. **41** Sose dičhe i treska ane čire phralesi
jakh, al o kaš ani čiri jakh ni dičhe? **42** Sar šaj vaćare čire

phralese: 'Phrala, ačh te ikalav i treska andari ĉiri jakh', al o kaš ani ĉiri jakh ni dičhe? Dujemujengo! Ikal angleder o kaš andari ĉiri jakh, pa ka dičhe te ikale i treska andari ĉire phralesi jakh."

43 O Isus vadži vaćarda: "Golese kaj naj šukar kaš savo bijanol bilačho bijandipe, ni bilačho kaš savo bijanol šukar bijandipe. **44** Sa e kašta pindžardon pale lengo bijandipe. Golese kaj i smokve ni ĉiden pe tare kangre thaj ni e drakha ni ĉiden pe tari kupina.

45 E šukare manuše isi šukar ano ilo, i gija, lestar ikljol šukar. Thaj bilačho manuš andare piro ilo ikalol bilačhipe, golese kaj andaro muj leso ikljol kova sosa si pherdo leso ilo." **46** O Isus vadži vaćarda: "Sose akharen man: 'Gospode! Gospodel!', a ni ĉeren kova so vaćarav tumendje? **47** Ka sikavav tumendje savo si dži jekh savo avol ke mande thaj šunol mingre lafura thaj ĉerol len. **48** Vov si sar manuš savo ĉerda piro čher. Pa hunda rupa thaj čalada temelji ko bar. Thaj kana avile e paj, avili i bari len pe gova čher thaj naštine te peravol le, golese kaj si leso temelji ko bar. **49** Al kova savo šunda a ni ĉerda, si sar manuš savo ĉerda piro čher ki phuv bizo temelji. Thaj kana avilo o paj, gova čher sigate pelo dži o temelji."

7 Kana vaćarda o Isus sa kava angle manuša, ċelo ano foro o Kafarnaum. **2** Gothe jekhe rimskone kapetano sasa jekh sluga savo sasa nasvalo dži o meripe thaj kas but manglja. **3** Kana o kapetano šunda e Isusese, bičhalda leste nesave jevrejskone starešinen te molin le te avol te sastarol lese sluga. **4** Kana avile ko Isus, but molisade le vacarindo: "Vov zaslužil gova te ĉere lese, **5** golese kaj mandol amaro narodo thaj ĉerda amendje sinagoga." **6** Gija, o Isus ċelo lencar. Kana ni sesa dur taro čher, bičhalda o kapetano pe amalen te vaćaren lese: "Gospode! Ma čhuv tuće gova pharipe golesa so ka de ane mingro čher, golese

kaj me naj sem dostojo te ave tali mingri streja. **7** Golese ni mangljem te avav angle tute kaj naj sem dostojo. Nego vaćar samo jekh lafi thaj sigate ka sastol mingro manglo sluga. **8** Golese kaj i me sem manuš tale nekaso autoritet thaj isi man tale mande vojnikura, pa vaćarav jekhese: 'Dža', thaj vov džal. Vaćarav dujtonese: 'Av', thaj vov avol. Vaćarav mingre slugase: 'Ćer', thaj ćerol gova." **9** Kana šunda gova o Isus, čudisajlo thaj irisajlo e manušendje save đele pale leste thaj vaćarda lendje: "Vaćarav tumenđe, nijekhe Jevreje vadži ni arakhljem ano Izrael save isi gaći pačajipe." **10** Tegani kola manuša so sesa bičhalde, irisajle čhere thaj arakhlij e nasvale sluga saste. **11** Na but pale gova, o Isus đelo ano foro savo akhardola Nain. Đele lesa lese sikade thaj pherdo manuša. **12** Kana avile pašo vudar e foroso, nesave manuša ikalde jekhe terne čhave, savo mulo. Vov sasa jekhoro čhavo jekha dejako, savako rom mulo. Pherdo manuša andaro foro džana lasa te prahon e čhave. **13** Kana dikhlja la o Gospod, pelo lese žal laće thaj vaćarda: "Ma rov!" **14** Tegani avilo paše thaj dolda pe po than kaj sasa pašljardo o mulo čhavo. E manuša save inđarena le ačhile thaj o Isus vaćarda: "Čhaveja! Tuće vaćarav, ušt!" **15** O mulo čhavo bešlo thaj lija te vaćarol, a o Isus dija le lese daće. **16** Savore darajle thaj hvalisade e Devle vaćarindoj: "Baro proroko si maškar amende!" Thaj: "O Dol avilo te pomognil pe manušendje!" **17** Kava šundilo taro Isus ani sa i Judeja thaj ane sa e pašutne thana. **18** E Jovanese e Krstiteljese sikade vaćarde lese sa kava so o Isus ćerda. Tegani akharda o Jovane pe duje sikaden **19** thaj bičhalda len ko Gospod te pučen le: "Tu li san gova save obećisada o Dol kaj trubul te avol, il te adućara avere?" **20** Kana avile gola duj manuša ko Isus, phende lese: "O Jovane o Krstitelj bičhalda

amen tute te puča tut: 'Tu li san gova save obećisada o Dol kaj trubul te avol, il te adućara avere?"' **21** Ane gova sato o Isus sastarda buten taro lengo nasvalipe, tare lengo pharipe thaj tare bilačhe duxura thaj bute koren dija dičhipe. **22** Gija o Isus phenda e Jovanese sikadendē: "Džan thaj vaćaren e Jovanese so dikhljen thaj so šunden: e kore dičhen, e bandē phiren, e gubava thodon, e kašuće šunen, e mule ušten taro meripe thaj e čororenđe vaćarol pe o Lačho Lafi. **23** Blagoslovimo si kova savo mandar ni sablaznil pel!" **24** Kana đele e Jovanese sikade, o Isus lija te vaćarol taro Jovane bute manušendē: "So ikliljen te dičhen ki pustinja? I trska, savi bandol ki balval? **25** Il so ikliljen te dičhen? Manuše ane barvale šeja urade? Na! Kola save phiraven barvale šeja ano šukaripe bešen ane carska palate. **26** Il so ikliljen te dičhen? Proroko? Va, me phenav tumendē, vov si pobut taro proroko. **27** Golese so, o Jovane si manuš kastar si pisimo ano Sveti lili: 'Akh, me bičhalav mingre glasniko angle tute, savo ka pripremil tuće o drom angle tute.' **28** Vaćarav tumendē: maškare sa e manuša save sesa bijande tare romnja, ni sasa khoni pobaro taro Jovane. Al i o emcikno ano Carstvo e Devleso pobaro si lestar." **29** Sa e manuša so šunde e Isuse, pa i nesave carincura, pindžarde kaj si e Devleso sikajipe čačukano, golesa so krstisajle e Jovanese krstimas. **30** Al e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon čhudije o plan e Devleso savo sasa lendē thaj ni manglje o Jovane te krstil len. **31** O Isus vaćarda: "Kasa te uporediv e manušen tari kaja kuštik save si akana džuvde? Sar kaste si von slična? **32** Von si sar čavore save bešen ko drom thaj akharen jekh avere vaćarindoj: 'Bašaldam tumendē vesela đilja, a tumen ni čhelden! Bašaldam tumendē žalosna đilja, a tumen ni rujen!' **33** Golese kaj, avilo o Jovane o

Krstitelj savo ni xalja mangro thaj ni pijola mol, a tumen vaćaren:
‘O beng ane leste!’ **34** Aviljem me, o Čhavo e manušeso, savo
xav thaj pijav, a tumen vaćaren: ‘Dikh, manuš xalano thaj mato,
amal e carincurengō thaj e grešnikurengō!’ **35** Al, sa gola so
prihvatisade gova sikajipe, phende kaj si e Devleso mudrost
čačukano!” **36** Jekh farisejo kaso alav sasa Simon dija vika e
Isuse te avol te xal mangro ke leste. O Isus đelo ano čher e
farisejeso thaj čhuta pe pašo astali. **37** Thaj dikh, ane gova foro
sasa i džuvli savaće džanglia pe kaj si grešnica. Voj šunda kaj si
o Isus pašo astali ano čher e farisejeso, i avili andre thaj anda
kučalo miris ko čaro savo sasa taro mermerno bar. **38** Voj ačhili
palo Isus thaj rojindoj, peli ke pe koča paše lese pingre thaj
lija te thovol len pe jasvencar. Tegani koslja len pe balencar,
čumidija lese pingre thaj makhlja len e mirisesa. **39** Kana gova
dikhlija o farisejo savo akharda le, vaćarda ane peste: “Te avol
kava manuš proroko, bi džanola ko si kaja džuvli savi dotaknil le.
Vov bi džanola kaj si grešnica!” **40** O Isus phenda lese: “Simone!
Isi man khanči te vaćarav tuće.” Vov vaćarda: “Učitelju, vaćar!”
41 O Isus vaćarda: “Duj džene sesa dužna jekhe manušese.
Jekh sasa dužno panšel srebrenjakura a o dujto pinda. **42** Kana
len ni sasa te irin, kova manuš oprostisada soldujenđe. Vaćar,
tare kala duj savo ka mandol le pobut?” **43** O Simon vaćarda
lese: “Pa bi phenava kolese kas sasa pobaro dugo.” A o Isus
vaćarda lese: “Gija si, šukar vaćardan.” **44** Tegani irisajlo o Isus
premali džuvli thaj vaćarda e Simonese: “Dičhe li kala džuvlja?
Kana me aviljem ane čiro čher, ni paj ni andan te thovav me
pingre, al voj pe jasvencar thoda len thaj pe balencar koslja
len. **45** Ni čumidipe ni dijan man, al voj sar aviljem, ni ačhili te
čumidol mingre pingre. **46** Uljesa ni makhljan mingro šoro, al voj

mirisesa makhija mingre pingre. **47** Golese vaćarav tuće: ‘Baro manglipe sikada mande, golese so si laće oprostime but bare grehura. Al kase zala oprostime, sikavol zala manglipe.’” **48** A e džuvljače vaćarda: “Oprostime si cire grehura.” **49** Tegani ane peste lije te vaćaren kola so sesa lesa pašo astali: “Ko si kava savo šaj oprostil e grehura?” **50** Al o Isus vaćarda e džuvljače: “Ćiro pačajipe spasisada tut. Dža ano mir!”

8 Pale gova o Isus đelo ane forura thaj ane gava. Sikada thaj vaćarda taro Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso. Lesa đele e dešuduj sikade **2** thaj nesave džuvlja save sesa sastarde tare benga thaj taro nasvalipe: i Marija (savi akhardola Magdalena, kastar iklike efta bilačhe duxura), **3** thaj i Jovana (romni e Huzosi savo sasa upravitelji ko Irod) thaj i Suzana thaj avera but džuvlja save pomožisade pumare parencar e Isuse thaj lese sikaden. **4** Kana čidije pe but manuša tare sa e forura thaj avile pašo Isus, vov vaćarda lendje paramič: **5** “Iklilo o manuš savo čhudola o seme pi phuv. Thaj kana sejisada, nesavo seme pelo po drom. Gothe uštade le e manuša thaj e čiriklja sa xalje le. **6** Nesavo seme pelo pe bara. Barilo thaj šućilo, golese kaj naj sasa paj ani phuv. **7** Thaj nesavo seme pelo pe kangre. O seme barilo e kangrencar thaj e kangre tasade le. **8** Thaj nesavo seme pelo pi šukar phuv. Barilo thaj anda šel droma pobut.” Kana vaćarda kava, dija vika: “Kas isi kana te šunol, nek šunol.” **9** E Isusese sikade pučlje le: “Vaćar amendje so značil kaja paramič?” **10** Vov vaćarda: “O Dol tumende dija te džanen o garajipe tare leso Carstvo, al averendje vaćarav ane paramiča, te pherdol okova so ačhol ano Svetu lili: ‘Ka dičhen, al ni ka shvatin; ka šunen, al ni ka haljaren.’” **11** Kaja paramič phenol kava: O seme si o Lafi e Devleso. **12** Nesave manuša si sar o drom ke savo pelo

o seme. Kana šunen o Lafi e Devleso thaj avol o beng, lol o Lafi andaro lengo ilo, te ma pačan thaj te ni aven spasime. **13** Nesave manuša si sar than kaj isi bara ke savo pelo o seme. Gova si manuša save šunen thaj len o Lafi radosno, al si sar luluđa saven naj koreno. Zala vreme pačan, a kana avol o vreme tare iskušenjura, tegani prestanin te pačan. **14** Nesave manuša si sar than maškar e kangre ke savo pelo o seme. Gola si kola manuša save šunen o Lačho Lafi, al o pharipe, o barvalipe thaj o guglipe kale svetoso tasavol len thaj ni den šukar bijandipe. **15** A nesave manuša si sar šukar phuv pe savo si sejimo o seme. Gola si manuša save šunen o Lafi thaj gova Lafi ićaren ano šukar thaj iskreno ilo, sa dži kaj ni anen šukar bijandipe.” **16** “Khoni ni phabarol i svetiljka te bi učharola la e čaresa il te bi čhuvola talo than e sojimaso. Čhuvol la ko than e svetiljkako te šaj kola save den andre, dičhen o svetlo. **17** Sa so si garado ka avol pučardo thaj so si čerdo garandoj ka ikljol ko dičhipe. **18** Golese pazin sar šunen. Golese so, kas isi, ka dol pe lese, a kas naj, ka lol pe lestar i kova zala so dol godi kaj isi le.” **19** Avile e Isusesi dej thaj lese phrala thaj naštine tare but manuša te aven dži leste. **20** Thaj khoni vaćarda e Isusesi: “Ćiri dej thaj cire phrala ačhen avri thaj manden te dičhen tut.” **21** Al vov vaćarda lenđe: “Mingri dej thaj mingre phrala si kola save šunen o Lafi e Devleso thaj ićaren le.” **22** Jekh đive o Isus phenda pe sikadendje: “Te nakha ki aver rig e jezerosi.” Dijeano čamco thaj đele. **23** Thaj kana pojdisade, o Isus zasuta. Tegani uštigli bari balval, o čamco lija te pherdol paj thaj arakhlije pe ano opasnost. **24** E sikade avile pašo Isus thaj lije te den vika: “Gospode! Gospode! Ka tasiva!” Vov uštilo thaj zapovedisada e balvaljaće thaj e bare pajese te ačhen, thaj von ačhile thaj pale gova khanči

ni ŝundilo. **25** A o Isus pučlja len: "Kaj tumaro pačajipe?" A e sikade darajle thaj čudisajle, pučindoj jekh averese: "Savo si kava so e balvaljenđe thaj e pajese zapovedil te ačhen thaj von šunen le?" **26** Tegani resle paši Gerasinsko phuv savi si ki aver rig tari Galileja. **27** Kana iklilo o Isus taro čamco, avilo paše leste andaro foro jekh manuš ane kaste sesa benga. But vreme sasa nango thaj ni bešlo ano čher, nego bešlo ke limora. **28** Kana dikhlij a Isuse, dija vika thaj pelo ke pe koča angle leste. Andare sa o glaso dija vika: "So mande mandar, Isuse, Čhaveja Embare Devleso? Moliv tut, ma muči man!" **29** Golese so o Isus već zapovedisada e bilačhe duxose te ikljol andare kava manuš. Angleder, e manuša phandena le ane sindira thaj aračhena le. Al vov čhinola e sindira thaj o beng inđarola le ani pustinja. **30** O Isus pučlja le: "Sar si ciro alav?" Vov phenda: "Legija," golese kaj but benga sesa ane leste. **31** Thaj e benga molisade e Isuse te ma bičhalol len ano bezdan. (*Abyssos g12*) **32** Paše gothar sasa jekh brego kaj sesa pherdo bale save čarona. E benga molisade e Isuse te mučhol len te džan ane gola bale. Thaj o Isus mukhlja len te džan. **33** Tegani iklile e benga andare kova manuš thaj đele ane bale. Thaj e bale lije te prasten taro brego ano jezero thaj tasile. **34** Kana e manuša save arakhlij e balen, dikhlij so sasa, našle thaj đele te vaćaren tare gova ano foro thaj ane gava. **35** Tegani e manuša iklile te dičhen so sasa. Kana avile pašo Isus, arakhlij e manuše kastar iklile e benga, sar bešol urado paše Isusese pingre thaj si gođaver. Thaj von darajle. **36** Kola save gova dikhlij, vaćarde averendje sar o Isus sastarda e manuše ane kaste sesa e benga. **37** Tegani sa e manuša tari Gerasinsko phuv molisade e Isuse te džal lendar, golese kaj but darajle. O Isus dija ano čamco thaj irisajlo palal

ani Galileja. **38** O manuš kastar o Isus ikalda e benden molisada e Isuse te džal lesa, al o Isus bičhalda le pestar vaćarindoj: **39** "Iri tut ane čiro čher thaj vaćar sa so čerda tuće o Dol." Gija o manuš đelo thaj vaćarda maškaro sa o foro so čerda lese o Isus. **40** Kana irisajlo o Isus tari aver rig e jezerosi, e manuša sesa baxtale kana dikhle le, golese kaj savore ađućarde le. **41** Thaj dikh, jekh manuš kaso alav sasa Jair, starešina e sinagogako, avilo thaj pelo ke koča anglo Isus thaj molisada le te avol ane leso čher, **42** golese kaj sasa le jekhori čhej tare dešuduj berš thaj voj sasa dži o meripe. Kana pojdisada o Isus e Jairesa ane leso čher, čićidje le e manuša. **43** Thaj maškare manuša sasa jekh nasvali džuvli tare rateso thavdipe već dešuduj berš. I džuvli sa piro barvalipe so sasa la, dija ke lekara, al nijekh naštine te sastarol la. **44** Voj avili od palal e Isusesec thaj dolda le taro teluno kotor taro fostano thaj tare jekh drom ačhilo lako ratvalipe. **45** O Isus pučlja: "Ko dolda pe gova pe mande?" Dži jekh lendar phende kaj naj von, vaćarda o Petar [thaj kola save sesa lesa]: "Gospode! But manuša si paše tute thaj čićiden tut [a tu puče: 'Ko dolda pe gova pe mande?']." **46** Al o Isus vaćarda: "Khoni dolda pe pe mande, golese kaj osetisadem zor kaj iklili mandar." **47** Kana dikhla i džuvli kaj našti garadol, avili darandoj, peli ke pe koča angle leste thaj vaćarda angle sa e manuša sose dolda pe pe leste thaj sar tare jekh drom sastili. **48** O Isus vaćarda laće: "Mingri čhej! Čiro pačajipe sastarda tut. Dža ano mir!" **49** Dok o Isus vaćarda e džuvljače, avilo jekh andaro čher e Jaireso, e šorutno e sinagogako, thaj vaćarda lese: "Jaire, muli čiri čhej. Ma muči e učitelje." **50** Kana šunda gova o Isus, vaćarda lese: "Ma dara! Samo pača thaj voj ka uštol." **51** Kana o Isus avilo ano čher, ni dija khoni te džal andre, sem o Petar, o

Jovane thaj o Jakov, e čhejorako dad thaj i dej. **52** Savore ruje thaj tugujsade andaro vođi pale late thaj o Isus vaćarda: "Ma roven. Ni muli, nego sovol." **53** Al von asaje e Isuses golese kaj džanglje so muli. **54** Vov dolda e čhejora taro va thaj dija vika vaćarindoj: "Čhejorije, uštil!" **55** Tare jekh drom irisajlo lako duxo thaj voj sigate uštili. O Isus naredisada lendē te den la te xal. **56** Thaj lako dad thaj laći dej sesa začudime. Al vov zapovedisada lendē khanikase te ma vaćaren so sasa.

9 O Isus dija vika e dešuduje apostoluren thaj dija len zor thaj vlast pe sa e benga thaj te sastaren taro nasvalipe. **2** Bičhalda len te propovedin taro Carstvo e Devleso thaj te sastaren e nasvalen. **3** Vaćarda lendē: "Khanči ma len dromese: ni rovli, ni trasta, ni mangro, ni pare thaj te ma avol tumen po duj gada. **4** Kana džan ane nesavo čher, bešen gothe, dži kaj ni ka džan ane aver than. **5** Te ni manglje tumen ane nesavo foro, ikljen gothar thaj tresin o praho tare tumare pingre sar svedočanstvo protiv lende." **6** E sikade đele thaj phirde taro gav dži ko gav. Propovedisade o Lačho Lafi thaj sastarde e manušen ke sa e thana. **7** Kana o Irod, o vladari e Galilejako, šunda tare sa so sasa, sasa zbunimo golese kaj nesave vaćarde kaj o Jovane o Krstitelj uštilo tare mule. **8** Thaj avera vaćarde kaj ki phuv sikadilo o Ilija, a nesave vaćarde kaj uštilo tare mule nesavo proroko taro purano vreme. **9** Thaj vaćarda o Irod: "E Jovaneso šoro me čhindem. Savo si akana kava kastar gasave čudura šunav?" Thaj manglja te dičhol e Isuse. **10** Kana irisajle e apostolura, vaćarde e Isusesa sa so čerde. O Isus tegani inđarda e sikaden pesa thaj katane đele pašo foro savo akhardol Vitsaida te šaj aven korkore. **11** Al but manuša šunde kaj đelo o Isus, thaj lije te džan pale leste. O Isus primisada len thaj lija te propovedil lendē

taro Carstvo e Devleso thaj sastarda kolen saven trubuja sastipe.

12 Kana lija o đive te načhol, avile e dešuduj apostolura pašo Isus thaj vaćarde: "Mukh e manušen. Nek džan ane pašutne gava thaj ane thana kaj šaj te aračhen khanči xamase thaj kaj šaj te soven, golese kaj sam ko than kaj naj khanči." **13** O Isus vaćarda lendje: "Den len tumen te xan!" Von vaćarde: "Amen isi samo pandž mangre thaj duj mačhe. Amen li te dža te čina sa kale manušendje te xan?" **14** Gothe sesa paše pandž milje murša. Tegani o Isus vaćarda pe sikadendje: "Čhuven len te bešen ane kupe po pinda džene." **15** E sikade čerde gjija thaj bešljarde len savoren. **16** O Isus lija gola pandž mangre thaj gole duje mačhen, dikhlija ano nebo thaj zahvalisada e Devlese. Phaglja e mangre thaj e mačhen thaj dija len ke sikade te den e manušen. **17** Savore xalje thaj čalile. Pale gova čidiye dešuduj korpe kolestar so ačhilo so xalje e manuša. **18** Jekh đive o Isus molisajlo korkoro thaj lesa sesa lese dešuduj sikade. Vov pučlja len: "So vaćaren e manuša, ko sem me?" **19** E sikade vaćarde lese: "Nesave manuša vaćaren kaj san o Jovane o Krstitelj, a avera kaj san o Ilijia o proroko, a nesave vaćaren kaj san jekh tare purane prorokura savo uštalo tare mule." **20** O Isus pučlja len: "A tumen, so phenen, ko sem me?" O Petar vaćarda: "Tu san o Hrist, bičhaldo taro Dol." **21** O Isus zurale naredisada e sikadendje te ma vaćaren khanikase kaj si vov o Hrist. **22** Thaj phenda: "Me, o Čhavo e manušeso, trubul te avav but mučimo. E starešine, e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon ka čhuden man. Ka avav mudardo, al me trito đive ka uštav tare mule." **23** Tegani o Isus savorenđe vaćarda: "Ko mandol te džal pale mande, nek ačhavol korkoro pes thaj nek lol piro krsto svako đive thaj nek džal pale mande. **24** Golese ko

mandol piro džuvdipe te aračhol, ka hasarol le, al ko hasarol piro džuvdipe baše mande, ka aračhol le. **25** Savo šukaripe ka avol e manuše ako sa o sveto dobil, al pes hasarol il upropastil pes?

26 Golese, ko ladžal mandar thaj tare mingre lafura, lestar i me, o Čhavo e manušeso, ka ladžav kana ka avav ane mingri slava thaj ani slava mingre Dadesi thaj e svetone andelurendi. **27** Čače vaćarav tumendje, nesave tumendar save sen kate ni ka meren dok ni dičhen o Carstvo e Devleso.” **28** Kana nakhle ohto đive pale gova, o Isus lija e Petre, e Jovane thaj e Jakove thaj iklilo ko brego te molil pe e Devlese. **29** Kana molisajlo, leso muj čerdilo averčhande thaj lese šeja čerdile parne thaj sjajna. **30** Thaj dikh, tari jekh drom iklile duj manuša thaj lije te vaćaren e Isusesa. Gova sesa o Mojsije thaj o Ilija. **31** Sikadile ani slava thaj vaćarde tare leso meripe savo trubuja te avol ano Jerusalim. **32** O Petar thaj kala so sesa lesa, zasute thaj kana džungadile dikhlije e Isuse ani slava thaj duje manušen sar lesa ačhen. **33** Kana lije o Mojsije thaj o Ilija te crden pe taro Isus, o Petar phenda e Isusese: “Gospode! Šukar kaj sam kate. Te cera trin senice: Jekh tuće, jekh e Mojsijase thaj jekh e Ilijase.” Ni džanglja so te vaćarol. **34** A dok vov gova vaćarda, avilo o oblako savo učharda len. Thaj von, kana učharda len o oblako, darajle. **35** Thaj šunde glaso andare kova oblako vaćarindoj: “Kava si mingro manglo čhavo save me birisadem. Le šunen!” **36** Pale gova so šundilo o glaso, e sikade dikhlije samo e Isuse korkore. Thaj von khanči ni vaćarde khanikase tare gova so dikhlije. **37** Theara đive kana o Isus thaj lese sikade ulile taro brego, but manuša avile ko Isus. **38** Thaj dikh, tare but manuša akharda le jekh: “Učitelju! Moliv tut, dikh pe mingro čhavo golese kaj si jekhoro.” **39** O bilačho duxo dolol le thaj tari jekh drom lol te

dol vika thaj čhudol le ane grčura tare savi ikljol i spuma taro leso
muj thaj o duxo ni ačhavol le thaj sa malaksil le. **40** “Molisadem
cire sikaden te ikalen e bilačhe duxo, al von naštine.” **41** O
Isus vaćarda lendē: “O, bipačače thaj rumime potomkura! Vadži
kobor trubul te avav tumencar thaj te trpiv tumen? An cire čhave
akari!” **42** A dok avola o čhavoro premal leste, o bilačho duxo
perada e čhave ki phuv ane grčura thaj lija te tresil le. A o Isus
zapovedisada e bilačhe duxose te ikljol lestar, sastarda e čhave
thaj dija le lese dadese. **43** Savore divisajle so dikhlije e Devleso
baro zuralipe. Savore divisajle sa kolese so o Isus čerola. Tegani
o Isus vaćarda pe sikadendē: **44** “Šukar šunen kala lafura:
Me, o Čhavo e manušeso, trubul te avav dindo ane vasta e
manušendē.” **45** Al e sikade ni haljarde kala lafura, golese kaj
sasa lendar garado te našti haljaren. Thaj darajle te pučen le
kale lafese. **46** E sikade lije te vaćaren maškar pumende ko si
lendar embargo. **47** Al o Isus džanglja so si ane lendē ile. Lija e
čhavore čhuta le paše peste, **48** thaj vaćarda lendē: “Savo primil
kale čhavore ane mingro alav, man primil. Thaj ko man primil,
primil e Devle savo bičhalda man. Golese kaj, ko si maškare
tumende emcikno, vov si embargo.” **49** Tegani vaćarda o Jovane
e Isusesec: “Gospode! Dikhlijam jekhe sar cire alavesa tradol e
benđen. Amen vaćardam lese te ma čerol gova, golese kaj ni
džal amencar pale tute.” **50** Al o Isus vaćarda lese: “Mučhen le,
golese kaj ko naj protiv tumende, tumencar si.” **51** Kana sesa
paše e đivesa te avol o Isus vazdimo ko nebo, zurale odlučisada
te džal ano Jerusalim. **52** Thaj bičhalda glasnikuren angle peste
thaj von đele thaj dije ano gav ani Samarija te lačharen lese kaj
te sovol. **53** Al e manuša ni manglje le gothe, golese kaj džanglje
kaj mandol te džal ano Jerusalim. **54** Kana dikhlije gova lese

sikade o Jakov thaj o Jovane, pučlje e Isuse: "Gospode! Mandje li te phena te uljol i jag taro nebo thaj te phabarol len [sar so gova čerda o Ilijja]?" **55** Al o Isus irisajlo thaj dija vika pe lende. [Phenda: "Ni džanen tare savo duxo sen. **56** Golese kaj me, o Čhavo e manušeso, ni aviljem te uništiv e manušengo džuvdipe, nego te spasiv."] Thaj đele ane aver gav. **57** Sar đele dromesa, nesavo manuš vaćarda e Isuse: "Me ka džav tusa kaj tu dža." **58** Al o Isus phenda lese: "E lisicen isi jazbina thaj e čirikljen isi gnezdura, al me, o Čhavo e manušeso, naj man kaj mingro šoro te pašljarav." **59** A o Isus avere manušese vaćarda: "Phir pale mande." A kova manuš phenda: "Gospode! Mukh man angleder te džav te prahov mingre dade." **60** Al o Isus vaćarda lese: "Ačhav e mule, nek prahon pe mulen. Al tu dža thaj propovedi taro Carstvo e Devleso." **61** A aver manuš vaćarda: "Gospode! Me ka džav pale tute, al mukh man te džav te oprostiv man mingre čherutnencar." **62** A o Isus phenda lese: "Kova savo čhuvol piro va ko plugo te oril a dičhol palal, naj pogodno pašo Carstvo e Devleso."

10 Pale gova odredisada o Gospod avere eftavardeš thaj duje sikaden thaj bičhalda len po duj te džan angle leste ane sa e forura thaj ane thana kaj manglja te džal. **2** O Isus vaćarda lendje: "O čidipe si baro a e bučarne si zala. Golese, molin e gospodare taro čidipe te bičhalol e bučarnen ke piro čidipe. **3** Džan! Akh, bičhalav tumen sar terne bakren maškare ruva. **4** Ma inđaren kese parenčar, ni traste, ni sandale. Thaj dok phiren ma ačhen te vaćaren ko drom khanikasa te ma hasaren tumaro vreme. **5** Kana ka den ane nesavo čher, angleder vaćaren: 'Mir kale čhereste.' **6** Te gothe bešlo o manuš savo mandol o mir, tumaro mir ka avol pe lende. Te ni manglja o mir, tumaro mir ka

iril pe tumendē. **7** Kana ka džan ane nesavo čher, ma džan tare gova čher ke aver. Ačhen ke gova čher thaj xan thaj pijen so isi len, golese kaj o bućarno dostoјno si pe plataće. **8** Kana ka den ane nesavo foro thaj gothe ka primin tumen, xan so anen angle tumende. **9** Sastaren e nasvalen save si gothe, thaj vaćaren lende: 'O Carstvo e Devleso avilo paše tumendē.' **10** Al kana ka džan ano nesavo foro thaj ni ka primin tumen gothe, ikljen ke lengo drom thaj vaćaren: **11** 'Thaj o praho tare tumaro foro savo si pe amare pingre, amen kosa, sar svedočanstvo protiv lende. Al te džanen kaj paše avilo tumendē o Carstvo e Devleso.' **12** Vaćarav tumendē kaj e manušendē tari Sodoma ka avol poločhe ko đive e Sudoso, nego e manušendē tare kava foro!' **13** "Pharo tumendē, manušalen taro Horazin! Pharo tumendē, manušalen tari Vitsaida! Golese kaj, te bi čerdona ano foro Tir thaj ano foro Sidon e čudura save čerdile tumende, dumutane bi pokajina pe thaj bi bešena urade ano dorikalo čaršafi thaj ano praho. **14** Al e manušendē taro Tir thaj e manušendē taro Sidon ka avol poločhe ko sudo, nego so ka avol tumendē. **15** A tumen manušalen taro Kafarnaum! Dži o nebo li ka ušten? Dži o than kaj si e mule ka peren!" (**Hadēs g86**) **16** Tegani vaćarda o Isus pe sikadendē: "Ko tumen šunol, man šunol. Ko tumen čhudol, man čhudol. Ko čhudol man, čhudol e Devle savo bičhalda man." **17** Kana irisajle kola eftavardeš thaj duj sikade, radosno vaćarde e Isusese: "Gospode, e benga pokorisajle amendē ke čiro alav." **18** Vov phenda lende: "Me dikhlijem e Satana sar pelo taro nebo sar munja. **19** Akh, dijem tumen zor te ačhen pe sapa thaj pe škorpije thaj pe sa o vlast e dušmaneso. Khanči ni ka avol tumendē. **20** Al tumen ma aven radosna paše gova so e duxura pokorin pe tumendē, nego aven radosna golese

so si tumare alava pisime ko lil e Devleso ano nebo.” **21** Ane gova sato o Isus pherdilo radost ano Svetu Duxo thaj phenda: “Hvaliv tut, Dade, Gospode e neboso thaj e phuvako, so garadan gova tare džangle thaj tare razumna a sikadan gova kolendē save si sar čavore. Va, Dade, golese kaj si gova círi volja.” **22** Thaj vaćarda o Isus kolendē so sesa gothe: “Sa mande dija mingro Dad thaj khoni ni džanol ko si o Čhavo, sem o Dad, thaj khoni ni džanol ko si o Dad, sem o Čhavo thaj kola kase o Čhavo mandol te sikavol le.” **23** Pale gova irisajlo pe sikadendē thaj samo lende vaćarda: “Blagoslovime si e jakha save dičhen kova so tumen dičhen. **24** Golese kaj, vaćarav tumendē kaj but prorokura thaj carura manglje te dičhen kova so tumen dičhen, al ni dikhle, thaj manglje te šunen kova so tumen šunen, al ni šunde.” **25** Tegani uštilo jekh tare učitelja tare Mojsijaso zakon te iskušil e Isuse thaj pučlja le: “Učitelju! So trubul te cerav te dobiv o džuvdipe bizo meripe?” (aiōnios g166) **26** O Isus phenda lese: “So si pisimo ane Mojsijaso zakon? Sar tu gova haljare?” **27** Vov phenda e Isusese: “Mang e Gospod círe Devle sa círe ilesa, sa círe dušasa, sa círe zorasa thaj sa círe godasa,” thaj: “Mang círe pašutne sar korkore tut.” **28** O Isus vaćarda lese: “Šukar vaćardan. Ćer gova thaj ka živi!” **29** Al kova učitelji e zakoneso manglja te opravdil pe, pa pučlja e Isuse: “Ko si mingro pašutno?” **30** Pe gova o Isus lija te vaćarol kava: “Jekh manuš đelo taro Jerusalim ano Jerihon thaj dolde le e čora. Von uljarde lese šeja, marde le, ačhade le opaš mule pašo drom thaj đele pese. **31** Slučajino gole dromesa nakhlo nesavo svešteniko. Kana dikhla le, crdija pe lestar ki aver rig thaj nakhlo. **32** Gija i nesavo levito: kana avilo ke gova than thaj dikhla le thaj nakhlo ki aver rig. **33** Tegani paše leste avilo i nesavo Samarijanco savo

đelo gole dromesa. Thaj kana dikhija le, pa pelo lese žal. **34**
Avilo, koslja e manušese rane uljesa thaj moljasa thaj paćarda
len. Pale gova čhuta le ke piro her thaj inđarda le ani mehana
thaj dikhija pe leste. **35** Theara đive o Samarijanco ikalda duj
srebrenjakura, dija ko manuš kasi sasa i mehana thaj phenda
lese: 'Dikh pe leste. Te trošisadan pobut, me ka poćinav kana
ka irima.' **36** Tegani o Isus pučlja: "So misli akana? Ko tare
kala trin džene sikadilo sar pašutno kole manušese save dolde
e čora?" **37** A o učitelji e zakoneso phenda lese: "Kova savo
sikada milosrđe." Tegani o Isus vaćarda lese: "Dža thaj i tu čer
gija." **38** Kana o Isus thaj lese sikade đele premalo Jerusalim,
avile ane jekh gav. Gothe živisada jekh džuvli savi akhardola
Marta, thaj voj primisada len ane piro čher. **39** La sasa phen savi
akhardola Marija. Voj bešli paše pingre e Isusesu thaj šunda leso
sikajipe. **40** Al i Marta dikhija pobut ani bući thaj sar emlače te
služil e Isuse. Avili pašo Isus thaj pučlja le: "Gospode! Šukar li si
kava so mingri phen ačhada man korkora te služiv tut? Vaćar
laće te pomožil man." **41** O Gospod phenda laće: "Marto, Marto!
Sikiri tut thaj trudi tut paše but buća. **42** A samo jekh trubul. I
Marija čiri phen birisada kova so si pošukar, thaj gova ni ka lol
pe latar."

11 Jekh đive o Isus molisajlo ane jekh than. Kana ačhilo e
molitvasa, jekh tare lese sikade vaćarda lese: "Gospode, sikav
amen te moli amen, sar so o Jovane o Krstitelj sikada pe
sikaden." **2** O Isus vaćarda lendje: "Kana molin tumen, vaćaren:
'Dade [amareja ko nebo], te svetil pe čiro alav! Te avol čiro
carstvo. [Te avol čiro manglipe ki phuv sar ko nebo.] **3** Xamase
so trubul amen de amen svako đive. **4** Oprosti amare grehura,
sar so i amen oprosti kolendje so čeren grehura premal amende!"

[Thaj ikal amen taro bilačipe].” **5** Pale gova o Isus vaćarda:
“Den godi sar bi avola kana bi khoni tumendar džala ke piro
amal ki opaš i rat te rodol mangro lestar vaćarindoj: ‘Amala, de
man trin mangre, pa ka irivlen tuće. **6** Golese kaj avilo ke mande
taro drom mingro amal thaj naj so te čhuvav angle leste.’ **7**
A vov andral te phenol: ‘Ačhav man ko miro! Mingro vudar si
phanglo thaj mingre čhave si mancar ano than e pašljimaso thaj
našti uštav te dav tut!’ **8** Vaćarav tumendje: te ni uštilo golese kaj
si leso amal, ka uštol te dol le golese so si uporno thaj ka dol le
kobor trubul le. **9** Golese vaćarav tumendje: Manden thaj ka
dol pe tumendje! Roden thaj ka aračhen! Maren thaj ka putavol
tumendje! **10** Golese kaj dži jekh savo mandol, dol pe lese; thaj
kova savo rodol, aračhol; thaj savo marol, putardol lese. **11** Savo
dad tumendar, kana bi o čhavo rodola [mangro, vov bi dola le
bar? Il bi rodola] mačhe, vov bi dola le sape? **12** Il te manglia
angro, te dol le škorpija? **13** Kana tumen, bišukar manuša,
džanen šukar buća te den tumare čhaven, kobor pobut tumaro
Dad taro nebo ka dol Sveti Duxo kolendje save molin le?” **14**
Jekh drom o Isus tradija e bendje taro manuš savo naštine te
vaćarol. Kana iklilo o beng, kova manuš lija te vaćarol thaj e
manuša sesa zadijime. **15** Al nesave lendar vaćarde: “Vov tradol
e benden e Veelzevulese zorasa, savo si o šorutno e bendđengo.”
16 A avera iskušisade e Isuse gija so rodije znako te dičhen dal si
bičhaldo taro Dol. **17** Al o Isus džanglia so den godi thaj phenda
lende: “Dži jekh carstvo savo si ulado, ka properol thaj čher ane
savo naj sloga, ka properol. **18** Gija, te avol o Satana ulado ane
peste, sar šaj te ačhol leso carstvo? Me phenav kava golese so
vaćaren kaj me tradav e benden e Veelzevulese zorasa. **19** Al te
me e Veelzevulese zorasa tradav e benden, save zorasa traden

len tumare sikade? Golese von korkore ka dokažin tumende kaj sen bande. **20** Al te me e Devlese zorasa tradav e benden, onda avilo tumende o Carstvo e Devleso.” **21** O Isus vaćarda: “Kana o zuralo manuš savo naoružil pe, aračhol piro čher, leso barvalipe si šukar arakhado. **22** Al kana avol pozuralo lestar thaj pobedil le, ka lol sa leso oružje ane savo pačaja thaj ka ulavol pirencar gova so lija tare kova manuš. **23** Ko naj mancar, protiv mande si thaj ko mancar ni cídol, vov onda čhorol.” **24** “Kana o bilačho duxo ikljol andaro manuš, džal ke šuće phuva te rodol than kaj šaj odmoril pe. Kana ni aračhol gasavo than, vaćarol: ‘Ka irima ano čher kotar ikliljem.’ **25** Kana ka iril pe, aračhol gova čher šulado thaj lačhardo andral. **26** Tegani džal thaj aračhol efta avere duxuren, pobilačhe pestar, thaj katane aven andre thaj bešen gothe. Thaj ko kraj avol e manuše pobilačhe nego angleder.” **27** Kana gova vaćarda o Isus, jekh džuvli tare manuša dija vika zurale vaćarindo: “Blagoslovimi i džuvli savi indarda tut ane piro vođi thaj dija tut čučil!” **28** Al o Isus phenda: “Vadži po blagoslovime si kola save šunen o Lafi e Devleso thaj čeren le.” **29** Sar e manuša lije pobut te cíden pe, o Isus lija te vaćarol lendje: “Kaja generacija si bilačhi. Rodol znako thaj ni ka dol pe aver znako samo o znako savo sasa e prorokose e Jonase. **30** Golese kaj, sar so o Jona sasa znako e manušendje save živisade ano foro Niniva, gija i me, o Čhave e manušeso, ka avav znako e manušendje tari kaja generacija. **31** Ko đive taro baro sudo e Devleso i carica so angleder vladisada e južnone phuvasa, ka uštol thaj ka osudil e manušen tari kaja generacija, golese kaj avili tare empalune phuva te šunol e Solomoneso mudrost. Al akh, kate si khoni pobaro taro Solomon, a tumen ni manden te šunen le. **32** Ko đive taro baro sudo e Devleso e

manuša so bešle ano purano foro Niniva, ka ušten i ka osudin e manušen tari kaja generacija, golese kaj kajisajle kana o Jona propovedisada lendē. Al akh, kate si khoni pobaro taro Jona, a tumen ni pokajisaljen!" **33** "Khoni ni phabarol i svetiljka pa te čhuvol la talo garado than il talo čaro, nego čhuvol la ko than e svetiljkako te šaj dičhen o svetlost kola so den ano čher. **34** Ćiri jakh si sar svetiljka e telose. Ako gija ćiri jakh si sasti, sa ćiro telo ka avol osvetlimo. Ako si ćiri jakh bilačhi, ćiro telo ka avol ani tama. **35** Golese vodi redo gova svetlost ma te avol ane tute i tama. **36** Golese, te si sa ćiro telo osvetlimo thaj naj nisavo kotor ani tama, tegani sa ćiro džuvdipe ka avol osvetlimo sar kana i svetiljka osvetlil tut pe svetlosa." **37** Kana o Isus vadži vaćarola, jekh tare fariseja akharda le te xal mangro ke leste. O Isus đelo ke leste thaj bešlo ko astali. **38** Al o farisejo čudisajlo kana dikhlija so o Isus angleder ni thoda pe vasta anglo xape. **39** Tegani lese o Gospod o Isus vaćarda: "Čače, tumen e fariseja thoven od avral o tahtaj thaj o čaro, al andral tumen sen pherde pohlepa thaj bilačhipe. **40** Bigođaće! Naj li o Dol kova savo ćerda e manuše od andral thaj od avral? **41** Nego, den so si andral sar milostinja thaj sa ka avol tumendē thodo. **42** Pharo tumendē e farisejendē so den dešto kotor tari nana, tari ruta thaj taro sa o povrće, al ni marin te ćeren averendē kova so si pravedno thaj te manden e Devle. Trubul te den dešto kotor, al ni trubun te ačhaven e považna buća. **43** Pharo tumendē e farisejendē! Golese so volin te bešen ke anglune thana ane sinagoge thaj kana dičhen tumen e manuša, pherde poštujipe premal tumende, te pozdravin tumen ke trgura. **44** Pharo tumendē [učiteljuralen tare Mojsijaso zakon thaj farisejonalen, dujemujendē]! Tumen sen sar e neprimetna limora pe save e manuša uštaven a ni

džanen kaj uštaven len.” **45** Tegani phenda e Isusese nesavo učitelji tare Mojsijaso zakon: “Učitelju, kana kava phene, ladžare i amen!” **46** O Isus phenda lese: “Pharo i tumendje, učiteljuralen tare Mojsijaso zakon! Golese so čhuven pe manuša pharipe savo si but pharo inđarimase, a ni tumare najesa ni manden te crden te pomožin nekase. **47** Pharo tumendje! Golese so čeren limora e prorokurenđe, saven tumare paradada mudarde. **48** Golesa sikaven kaj odobrin gova so čerde tumare paradada: von mudarde len, a tumen vazden lendje limora. **49** Golese o Dol ane leso mudrost vaćarda tumendar: ‘Ka bičhalav lendje prorokuren thaj apostoluren. Nesaven lendar ka mudaren, a e dujtonen ka progonin.’ **50** Golese, e manuša tari kaja generacija ka aven kaznime za ko rat savo thavdija tare sa e prorokura taro čerdipe e svetoso, **51** taro Aveljeso rat dži e Zaharijaso rat, savo sasa mudardo maškaro žrtveniko thaj o sveto than e Hrameso. Va, phenav tumendje, ka rodol pe tari tumari generacija. **52** Pharo tumendje učiteljuralen tare Mojsijaso zakon! Golese so garaden o ključo taro džanglipe. Korkore ni den andre, a tumen ni mukhljen kolen save manglje te den andre.” **53** Kana o Isus iklilo gothar, e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e fariseja lije ani bari holi te protivin pe thaj te pučen le tare but buća. **54** Dikhlijte dolen le ani zamka lese lafurencar.

12 Kana čidije pe but milja manuša gaći kaj lije te uštaven jekh avere, o Isus angleder lija te vaćarol pe sikadendje: “Aračhen tumen taro kvasaco e farisejengo, so si dujemujengo. **2** Golese kaj naj garado khanči so ni ka pučardol, thaj naj učhardo khanči so ni ka šundol angle savorende. **3** Golese so si vaćardo ano mrako, ka šundol ko svetlo. Thaj sa so vaćarden čorale ko kan ane phangle sobe, tare krovura ka šundol!” **4** “Al vaćarav

tumenđe, amalalen, ma daran tare kola so šaj mudaren o telo, golestар khanči aver našti čeren tumenđe! **5** Ka vaćarav tumenđe kastar te daran. Daran taro Dol savo šaj mudarol thaj isi le zor te čhudol ani jag savi ni ačhol. Va, phenav tumenđe, lestar daran! (**Geenna g1067**) **6** Ni li bićindon pandž čiriklja paše duj pare? Thaj ni jekha ni zabistrol o Dol. **7** A tumenđe i tumare bala ko šoro si đinde. Golese ma daran! Tumen sen povredna tare pherdo čiriklja.” **8** “Gija vaćarav tumenđe: Dži jekh ko anglo manuša prznajil kaj pripadil mande, le i me, o Čavo e manušeso, ka prznajiv angle andelura. **9** Al ko man čhudol angle manuša, lestar i me ka odrekniv man angle Devlese andelura. **10** Dži jekh ko vaćarol nesavo lafi protiv mande, protiv o Čavo e manušeso, lese ka avol oprostimo. Al kova ko vaćarol bilačhe taro Svetu Duxo, lese ni ka avol oprostimo. **11** Kana ka anen tumen anglo sudo ke sinagoge thaj angle šorutne thaj anglo vlast, ma daran sar ka branin tumen thaj so ka vaćaren. **12** Golese kaj o Svetu Duxo ka sikavol tumen ane gova sato so trubul te vaćaren.” **13** Tegani vaćarda khoni tare manuša e Isusese: “Učitelju, vaćar mingre phralese te ulavol mancar kova so ačhada amendje amaro dad.” **14** O Isus phenda lese: “Manušeja, ko man čhuta te avav sudija il delioc pe tumende?” **15** Thaj vaćarda savorenđe o Isus: “Dičhen thaj aračhen tumen tari pohlepa! I sa gaći barvalipe te avol manuše, leso džuvdipe ni avol golestар so isi le.” **16** Pale gova o Isus vaćarda lende kava paramič: “Nesave barvale manušesi phuv bijanda but bijandipe. **17** Dija godi ane peste vaćarindoj: ‘So ka čerav? Naj ane soste te čidav e milajeso čidipe.’ **18** Thaj vaćarda: ‘Kava ka čerav! Ka peravav mingre thana taro điv thaj ka čerav len pobare thaj gothe ka čidav mingro điv thaj sa so isi man. **19** Tegani ka

vaćarav korkoro mande: Isi tut baro barvalipe bute beršendje. Ka odmori tut, ka xa, ka piye thaj ka veseli tut! **20** Al o Dol lese vaćarda: ‘Bigodaleja! Vadži kaja rat ka lol pe čiri duša tatar. Thaj kase ka ačhol sa gova so steknisadan?’ **21** Gija si kolesa savo čidol pese barvalipe ki phuv, a ni čidol barvalipe savo si šukar ane Devlese jakha.” **22** Tegani o Isus pe sikadendje phenda: “Golese vaćarav tumende: Ma daran za ko tumaro džuvdipe dal ka avol tumen so te xan, ni tumare telose so ka uraven! **23** Golese kaj si o džuvdipe pobut taro xape thaj tumaro telo pobut taro urajipe. **24** Dičhen e gavranuren! Sar ni sejin, ni čiden, naj len ni podrumo ni kaj čhoven o điv, thaj o Dol parvarol len. A kober sen tumen povredna tare čiriklja? **25** Šaj li khoni tumendar golesa so brinil pe te baravol piro džuvdipe paše jekh đive? **26** Kana našti ni gova zala te čeren, sose brinin tumen za ko sa aver? **27** Dičhen e luluđa ki livada sar baron! Ni čeren bući, ni suven pese šeja, a me vaćarav tumende kaj ni o caro o Solomon ane pe barvale šeja ni sasa urado sar jekh lendar. **28** Te o Dol e čara gija uravol ko polje, savi si adive thaj theara čhudol pe ani jag, dal ni ka brinil pe tumende vadži pobut? Sose gaći zala pačan? **29** Golese, ma brinin tumen isi li tumen so te xan il so te pijen. Ma daran! **30** Gija čeren ke kava sveto e manuša save ni džanen e Devlese. Tumaro Dad ano nebo džanol kaj sa gova trubul tumende. **31** Nego roden o Carstvo e Devleso thaj aver ka dodol pe tumende. **32** Ma daran, mingre cikne bakre! Tumaro Dad manglia te dol tumen te aven ano Carstvo. **33** Bićinen so isi tumen thaj den e čororenđe! Čeren tumende traste za ke pare save ni phuravon thaj barvalipe ko nebo savo ni ka ciknjol. Khoni našti te avol odori te čorol tumaro barvalipe thaj ni jekh moljco ni ka xal le. **34** Golese, kaj si tumaro barvalipe, gothe ka avol i

tumaro ilo.” **35** O Isus vaćarda lendē: “Aven spremna thaj urade za ki bući thaj tumare svetiljke te aven phabarde, **36** sar manuša save adućaren pe gospodare savo iril pe taro abav, te aven spremna te putren lese kana resol thaj marol ko vudar. **37** E sluge save si spremna thaj adućaren pe gospodare te iril pe, ka aven blagoslovime. Čače vaćarav tumendē, o gospodari korkoro ka uravol pe sar sluga thaj ka phenol lendē te bešen thaj ka avol te služil len thaj ka dol len te xan. **38** O gospodari šaj ka avol ki opaš i rat il anglo uštipe taro sojipe. Blagoslovime si e sluge save adućaren. **39** A kava džanen: kana bi džanola o čherutno ke savo sato ka avol o čor, ne bi dola te avol leso čher phago. **40** Thaj tumen aven spremna, golese so me, o Čhavo e manušeso, ka avav kana ni ka den godī ane savo sato.” **41** A o Petar pučlja e Isuse: “Gospode! Vaćare li amendē e sikadendē kaja paramič, il savorendē?” **42** A o Isus vaćarda lese: “Savo si devlikano thaj džanglo sluga kas leso gospodari ka čhuvol upreder pe čherese sluge te dol len te xan ko vreme? **43** Blagoslovimo si gova sluga kas o gospodari kana avol, aračhol le sar čerol gjate! **44** Čače vaćarav tumendē, o gospodari pe sa piro barvalipe ka čhuvol e sluga. **45** Ako vaćarol o sluga ane po ilo: ‘O gospodari ni ka avol sigate’ thaj lol te marol avere slugen thaj e sluškinjen thaj xal em pijol thaj matol. **46** O gospodari ka avol ano đive kana vov ni adućarol thaj ano sato kana ni dol godī, ka čhinol e sluga ke kotora thaj ka čhuvol le maškar kola save ni pačan ano Dol. **47** A kova sluga savo džanglijā so leso gospodari mandol thaj naj spremno thaj ni čerda pale leso manglipe ka avol but mardo. **48** A okova sluga savo ni džanglijā e gospodaresi volja, a čerda khanči sose ka avol mardo, ka marolpe zala. Kase dija pe but, but ka rodol pe lestar. Kase poverimo but, po but ka rodol pe

lestari.” **49** Thaj o Isus vaćarda: “Me aviljem te čhudav i jag e sudosi ki phuv. O, sar bi mangava te avol već phabardi! **50** Al me trubul te krstima mučimasa thaj but mande pharo sa dok ni čerdol gova! **51** Dal den godi kaj me aviljem te anav mir ki phuv? Na, me aviljem te anav ulaipe maškare manuša. **52** Golese od akana ka aven ulade e pandž čherutne: trin manuša ka aven ke mingri rig, a duj ka aven protiv gola trin. **53** Ka uštol o dad protiv o čhavo thaj o čhavo protiv o dad, i dej protiv i čhej thaj i čhej protiv i dej, i sasuj protiv i bori thaj i bori protiv piri sasuj.” **54** Thaj o Isus vaćarda e manušendje: “Kana dičhen kaj e kale oblakura cíden pe nakaro zapad tumen phenen: ‘Ka dolpese bršnd’, thaj gija avol. **55** Kana dičhen taro jug phurdol, vaćaren: ‘Ka avol tatipe’ thaj gija avol. **56** Dujemujendje! O muj e phuvako thaj neboso pindžaren, a sar ni pindžaren kala znakura so čerdon akana? **57** Tumen korkore trubul te džanen so si šukar! **58** Te khoni tužil tumen zbog o dugo savo ni irisaden thaj inđarol tumen ko sudo, odrumal miri tut lesa, te ma vucil tut ko sudo, golese so o sudija šaj osudil tut thaj te dol tut ke piro manuš te phandol tut ano phanglipe. **59** A ako phandol tut vaćarav tuće: Ni ka iklje gothar dok ni poćine dži i paluni parava.”

13 Ane gova vreme odori sesa nesave save phende e Isusese tare Galilejcura savengo rat o Pilat mešisada lenđe žrtvencar. **2** O Isus phenda lenđe: “Tumen li den godi kaj gola Galilejcura so sesa mudarde si po grešna tare avera Galilejcura? **3** Na! Phenav tumendje, al ako ni irin tumen tare grehura, sa tumen gija ka meren. **4** Ili, so si kole dešohronecar pe kaste pelo o toranj ano Siloam thaj mudarda len? Tumen li den godi kaj von sesa po grešna tare sa avera manuša so bešen ano Jerusalim? **5** Na! Phenav tumendje, al ako ni irin tumen tare grehura, sa

tumen gija ka meren.” **6** O Isus vaćarda lenđe kaja paramič: “Jekhe manuše sasa smokva sadime ano vinograd. Kana avilo te dičhol dal anda bijandipe, ni arakhlij pe late khanči. **7** Tegani vaćarda e manušese savo čerda bući ko vinograd: ‘Akh, trito berš sar avav te rodav bijandipe pi kaja smokva, al ni arakhav khanči. Čhin la! Sose te šućarol i phuv?’ **8** Kova manuš lese phenda: ‘Gospodarona! Ačhav la vadži kava berš te hunav paše late thaj te čhudav laće gunoj. **9** Šaj ka bijanol aver berš, te na, ka čhine la.’” **10** Kana o Isus sikavola ani jekh sinagoga ko savato **11** sasa gothe jekh džuvli savi sasa bandardi dumesa taro bilačho duxo thaj sasa nasvali dešohto berš thaj naštine te ispravil pe. **12** Kana o Isus dikhlja la, dija la vika thaj phenda laće: “Džuvlijel! Oslobodimi san tare čiro nasvalipe!” **13** Čhuta pe late pe vasta, thaj voj sigate ispravisajli thaj hvalisada e Devle. **14** Tegani o starešina tari sinagoga but holajlo sose o Isus sastarda ko savato thaj vaćarda e manušendje: “Isi šov đive ano kurko ke save šaj čerol pe bući! Aven ke gola đive te sastardon, a na ko savato!” **15** O Gospod o Isus tegani phenda lese: “Dujemujenđe! Tumen li ni putren tumare guruve il e here tari jasla thaj ni inđaren le te pijol paj? **16** A kala čheja tare Avraamesi kuštik sava o Satana phanglia akh dešohto berš, sose te ma avol oslobodimi ko savato?” **17** Kana kava šunde, ladžajle savore save sesa protiv leste, al sa avera manuša sesa baxtale baše sa e šukar buća so o Isus čerda. **18** Tegani o Isus vaćarda: “Savo si o Carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? **19** Vov si sar seme e gorušicako, savo lol o manuš thaj čhudol le ane piro vrt. Vov barol thaj čerdol baro kaš thaj e čiriklja aven thaj čeren pese gnezdura ane lese raja.” **20** Thaj palem o Isus vaćarda: “Savo si o Carstvo e Devleso? Thaj sosa

te uporediv le? **21** Vov si sar kvasaco savo i džuvli dospil ani bari vangla aresa, sa dži kaj ni šukljol.” **22** Dok o Isus phirda pe dromesa ano Jerusalim, nakhlo maškare forura thaj maškare gava thaj sikavola e manušen. **23** Khoni pučlja le: “Gospode, dal samo zala ka aven spasime?” O Isus phenda lendje: **24** “Trudin tumen te den ko tesno vudar e neboso, golese kaj but džene, vaćarav tumendje, ka manden te den, al ni ka šaj. **25** Kana o čherutno uštol thaj phandol e vudara tare piro čher, ka avol tumendje but kasno. Tegani ka ačhen avral, ka čalaven ko vudar thaj ka den vika: ‘Gospode! Putar amendje e vudara!’ Al vov ka vaćarol tumendje: ‘Ni pindžarav tumen katar sen.’ **26** Tegani ka vaćaren: ‘Amen xaljam thaj piljam tusa thaj pe amare droma sikadan!’ **27** Al vov ka phenol: ‘Vaćarav tumendje: Ni pindžarav tumen katar sen. Crden tumen mandar save bilačipe čeren!’ **28** Gothe ka roven thaj ka škripin dandencar, kana ka dičhen e Avraame, e Isaako thaj e Jakove thaj sa e prorokuren ano Carstvo e Devleso, a tumen ka aven ikalde avri. **29** But džene ka aven taro istok thaj taro zapad, taro sever thaj taro jug thaj ka bešen pašo astali ano Carstvo e Devleso. **30** Thaj dikh, kola so si akana anglal odori ka aven empalal, a kola save si empalal odori ka aven emanglal.” **31** Ane gova đive avile nesave fariseja te phenen e Isusese: “Iklji thaj dža akatar, golese so o caro o Irod mandol te mudarol tut!” **32** O Isus phenda lendje: “Džan thaj vaćaren gole lisicače: ‘Akh, ikalav e benden thaj sastarav ađive thaj theara, a trito đive ka završiv.’ **33** Al ađive, theara thaj prektheara trubul te džav mingre dromesa, golese kaj o proroko našti mudardol avral taro Jerusalim. **34** Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudare e prorokuren thaj čhude bara pe kola saven bičhalda o Dol tuće! Kobor droma mangljem

te ĉidav ĉire ĉavoren sar i khanji pe pujoren tale pe phaka, al ni mangljen! **35** Akh, tumaro ĉher ka avol pusto. A me vačarav tumenđe: Ni ka dičhen man sa dok ni vaćaren: 'Blagoslovimo si kova savo avol ano alav e Gospodeso."

14 Ke jekh savato o Isus ĩelo ko jekh ŝorutno e farisejengo te xal mangro ke leste thaj savore so sesa gothe dikhļje ane leste so ka ĉerol. **2** Thaj dikh, avilo nesavo manuš anglo Isus kase vasta thaj e pingre sesa pherde pajesa. **3** Thaj o Isus pučlja e učiteljuren tare Mojsijaso zakon thaj e farisejen: "Premale Mojsijaso zakon, šaj li te sastara ko savato il našti?" **4** Al von khanči ni vačarde. Tegani o Isus dolda e nasvale manuše, sastarda le thaj phenda lese kaj šaj te džal. **5** Pale gova lende vačarda: "So den godī? Te perol ĉiro ĉavo il ĉiro guruv ano bunari, ni li ka ikale le sigate ano savatno đive?" **6** A len ni sasa len so te phenen ke lese lafura. **7** Kana o Isus dikhļja sar e manuša save avile te xan, roden pese šukar thana kaj te bešen anglal, vačarda lende kaja paramič: **8** "Kana akharen tumen ko abav, ma bešen ke lačhe anglune thana. So ako si akhardo pobaro manuš tutar? **9** Tegani kova manuš so akharda tut ka avol thaj ka vačarol tuće: 'De gova than kalese.' Tegani ka ladžare tut thaj ka crde tut te beše ko empaluno than savo ačhilo. **10** Nego, kana khoni akharol tut ko abav, dža thaj beš ko empaluno than. Tegani ka avol kova so akharda tut, thaj ka vačarol tuće: 'Amala! Arakhlijam tuće pošukar than.' Tegani ka aven tusa ko baripe kola save bešen tusa ko astali. **11** Golese so, ko pes vazdol, ka avol ponizimo, thaj ko pes ponizil, ka avol vazdimo." **12** Pale gova o Isus vačarda kolese so akharda le: "Kana de xamase il večera, ma akhar ĉire amalen ni ĉire phralen, ni ĉire familija, ni ĉire barvale pašutnen, golese so i von

tut ka akharen ko xape thaj gija ka irin tuće. **13** Gija kana ĉere gozba akhar e čororen, e banden, e sakaten thaj e koren. **14** Tegani ka ave blagoslovimo, golese kaj len naj sar te nagradin tut. Al o Dol ka nagradil tut kana ka vazdol e pravednikuren taro meripe.” **15** Kana kava šunda jekh tare manuša savo bešlo pašo astali, vaćarda e Isusese: “Blagoslovimo si kova savo ka xal mangro ano Carstvo e Devleso!” **16** Al o Isus phenda lese: “Jekh manuš ĉerda bari gozba thaj akharda bute manušen. **17** Kana sasa o vreme e xamaso, bičhalda pe sluga te vaćarol e akhardendje: ‘Sa si postavimo ko astali. Aven!’ **18** Al savore lije te vaćaren kaj našti te aven. Jekh vaćarda lese: ‘Ćindem njiva thaj džav te dikhav savi si. Moliv tut, vaćar e gospodarese kaj golese našti te avav.’ **19** Aver phenda: ‘Ćindem deše guruven thaj džav te probiv len sar orin. Moliv tut, vaćar e gospodarese kaj golese našti avav.’ **20** Trito vaćarda: ‘Andem mandje romnja. Golese našti avav.’ **21** Thaj avilo o sluga thaj phenda pe gospodarese so vaćarde lese. Tegani o gospodari holajlo thaj vaćarda pe slugase: ‘Dža sigate ke droma e forose thaj an akari e čororen, e banden, e sakaten thaj e koren!’ **22** Kana gova ĉerda, vaćarda o sluga pe gospodarese: ‘Ćerdem sar so vaćardan, al isi vadži thana.’ **23** O gospodari vaćarda e slugase: ‘Iklji ke droma thaj pale ograde thaj ana kolen so ačhen odori, te aven te pherdol o čher. **24** Golese vaćarav tumende kaj nijekh kole anglunendar kas akhardem ni ka xal tari gozba.” **25** E Isusesa đele but manuša. Vov irisajlo thaj vaćarda lendje: **26** “Te khoni mandol te avol mingro sikado, trubul te mandol pobut man, nego pe dade thaj pe da, pe romnja thaj pe čhaven, pe phralen thaj pe phejen, pobut, nego čak i piro džuvdipe. Savo ni ĉerol gija, našti avol mingro sikado. **27** Golese kaj, ko mandol te avol mingro

sikado, mora te inđarol piro krsto thaj te džal pale mande. **28** Te khoni tumendar mandol te čerol baro čher, na li angleder ka đinol kobor ka trubul lese thaj ka dičhol šaj li te završil la? **29** Te čerda samo o temelji thaj te ni ačhilo le pare te završil le, savore save ka dičhen gova ka maren muj lesa. **30** Vaćarindo: 'Kava manuš lija te čerol baro čher thaj naštine te završil le.' **31** Il savo caro kana džal te marolpe avere carosa, angleder golestar ni bešol te dičhol dal ka šaj pe deše miljencar te marolpe kolesa so inđarol pesa biš milje? **32** Te našti, ka bičhalol manušen, dok si kova aver caro dur thaj molil le te mirin pe. **33** Gija akana khoni tumendar savo ni mučhol sa so isi le, našti avol mingro sikado.' **34** Tegani o Isus vaćarda: 'O lon si šukar. Al kana hasarol piro londipe, sosa ka londarol pe? **35** Naj lačho ni e phuvaće, ni gunojese, gjijate o lon čhudol pe avral. Kas isi kana te šunol, nek šunol!'

15 Pašo Isus čidije pe pherdo carincura thaj but grešnikura te šunen so sikavol. **2** Al e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon vaćarena maškar peste: 'Kava primil e grešnikuren thaj xal lencar.' **3** Golese o Isus lende vaćarda kaja paramič: **4** 'Te khanika tumendar isi šel bakre thaj jekh lendar hasardol, so ka čerol? Ka ačhavol e enjavardeš thaj enja ki pustinja thaj ka džal te rodol gola jekha so hasajli sa dok ni aračhol la. **5** Thaj kana aračhol la, čhuvol la radosno ke piro piko. **6** Kana avol čhere, dol vika pe amalen thaj e pašutnen vaćarindo: 'Radujin tumen mancar! Arakhlijem mingra hasarde bakra!' **7** Vaćarav tumendje kaj ano nebo ka avol pobaro radost baše jekh grešniko savo iril pe tare pe grehura nego baše enjavardeš thaj enja pravedna savendje ni trubul pokajipe.' **8** O Isus vaćarda thaj kava: 'Il, te nesavi džuvli isi la deš srebrenjakura thaj hasarol

jekh, so ka ĉerol? Ka phabarol i svetiljka thaj ka šulavol o čher thaj ka rodol šukar sa dok ni aračhol la? **9** Thaj kana aračhol la, akharol pe amalinjen thaj e pašutnen thaj phenol lendē: 'Radujin tumen mancar! Me arakhļem o srebrenjako so hasardem!' **10** Gija, vačarav tumendē kaj maškare andelura e Devlese ka avol pobaro radost baše jekh grešniko savo iril pe tare pe grehura."

11 Thaj o Isus vaćarda: "Jekhe manuše sesa duj čhave. **12** O ciknjeder vaćarda e dadese: 'Dade! De man kotor taro barvalipe so preperol mande.' Thaj o dad ulada lendē o barvalipe. **13** Pale nekobor divesa, ćidija o ciknjeder čhavo sa piro, đelo ani durutni phuv, odori xalja sa o barvalipe thaj živisada dilikane. **14** Kana xalja sa e pare, sasa but baro bokhalipe ane goja phuv thaj ni sasa le so te xal. **15** Golese đelo ki jekh manuš te ĉerol bući. Gova manuš bičhalda le ane piro polje te aračhol e balen. **16** O čhavo sasa gija bokhalo kaj bi xala i gova so xan e bale, al khoni ni dija le ni gova. **17** Tegani avilo ane peste thaj vaćarda: 'Kobor e bućarne ke mingro dad isi len so te xan, a me kate merav bokhalo!' **18** Ka džav ke mingro dad thaj ka vačarav lese: "Dade, grešisadem anglo Dol thaj angle tute. **19** Naj sem vadži dostojo te akhardivav ćiro čhavo. Le man sar jekhe tare ćire bućarne."

20 Tegani uštilo thaj đelo ke piro dad. A kana sasa vadži dur, dikhļja le leso dad thaj pelo lese žal. Prastija ke leste, zagrlisada le thaj čumidija le. **21** Tegani o čhavo vaćarda lese: 'Dade, grešisadem anglo Dol thaj angle tute! Naj sem vadži dostojo te akhardivav ćiro čhavo.' **22** Al o dad phenda pe slugendē: 'Sigate! Ikalen emlačho fostano thaj uraven le! Čhuven lese angrustik ko va thaj sandale ke pingre! **23** Anen e terne thule guruve thaj čhinjen le, te xa thaj te raduji amen, **24** golese kaj mingro čhavo sasa mulo thaj džuvdilo; sasa hasardo thaj arakhadilo!' Thaj lije

te radujin pe. **25** O phureder čhavo sasa ano polje. Kana avilo pašo čher, šunda čhelipe thaj bašalipe. **26** Tegani dija vika jekhe sluga thaj pučlja le: 'So si gova?' **27** Vov phenda lese: 'Ćiro phral avilo. Ćiro dad čhindia e terne thule guruve, golese so dikhlija le džuvde thaj saste.' **28** Tegani o phureder phral holajlo thaj ni manglja te avol andre. Al iklilo leso dad thaj molisada le te dol ano čher. **29** Al vov vaćarda pe dadese: 'Akh, služiv tut sar robo gaći berša thaj nikad ni phagljem čiro lafi. Thaj mande ni jekh drom ni dijan ni buzore te radujiv man mingre amalencar. **30** Al kana avilo čiro čhavo savo čiro barvalipe čhorda e bludnicencar, čhindan lese terne thule guruve.' **31** A o dad phenda lese: 'Mo čhavo! Tu san uvek mancar thaj sa so si mingro, si čiro. **32** Al trubul te raduji amen thaj te ava baxtale, golese kaj čiro phral sasa mulo thaj džuvdilo; sasa hasardo thaj arakhadilo."

16 O Isus vaćarda pe sikadende kaja paramič: "Jekhe barvale manuše sasa jekh upravitelji savo vodila leso barvalipe. Le tužisade kaj xalja leso barvalipe. **2** Golese o barvalo akharda le thaj vaćarda lese: 'So šunav kava tutar? Sikav mande o đinipe tare čiri bući pe mingro barvalipe, golese kaj našti vadži pe mingro barvalipe te ave upravitelji.' **3** Tegani o upravitelji vaćarda ane peste: 'So ka čerav? O barvalo gospodari mingro ka lol mandar i bući. Naj man zuralipe te hunav thaj ladžav te mangav. **4** Džanav so ka čerav te primin man savore ane pe čhera kana ka ačhav bizi bući.' **5** Thaj dija vika sa kolen save sesa lese gospodarese dužna thaj pučlja e anglune: 'Kobor duguji mingre gospodarese?' **6** Vov phenda: 'Šel bačve taro maslinsko ulje.' Tegani o upravitelji vaćarda lese: 'Le čiro lili, beš thaj sigate pisi pinda.' **7** Pale gova pučlja e dujtone: 'A tu, kobor duguji?' Vov phenda: 'Šel mere điv.' Thaj vaćarda lese: 'Le čiro lili thaj pisi

ohtovardeš.' **8** Tegani o barvalo gospodari hvalisada pe xoxavne upravitelje, kobor si džanglo so gija čerda. Čače, e manuša tare kava sveto po snalažljivo postupin premal kola save si slična lendje thaj si po džangle, nego e manuša e svetlose. (*aiōn* **g165**) **9** Thaj me vaćarav tumendē: so isi tumen barvalipe kale svetoso, upotrebin le te čeren tumendē amalen. Kana ni ka avol tumendē više korisno o barvalipe kale svetoso, ka aven primime ane čhera sa e đivesenđe ano nebo. (*aiōnios* **g166**) **10** Ko si verno ane cikne buća, vov ka avol verno i ane pobare buća; thaj ko naj verno ane cikne buća, vov ni ka avol verno ni ane pobare buća. **11** Gijate, te naj sen verna ano barvalipe kale svetoso, ko ka dol tumen čačukano barvalipe? **12** Te naj sen verna ane avereso barvalipe, ko ka dol tumen tumaro? **13** Nijekh sluga našti služil tari jekh drom duje gospodaren. Il jekhe ka mrzi, a duitone ka mande; il jekhe ka šune, a e duitone ni ka šune. Našti služin thaj e Devle thaj o barvalipe." **14** Sa kava šunde i e fariseja, save sesa pohlepna parende, thaj marde muj e Isusesa. **15** O Isus phenda lendē: "Tumen čeren tumen pravedna angle manuša, al o Dol džanol tumare ile. So si vredno ane manušendē jakha, si gadno ane Devlese jakha." **16** Tegani o Isus vaćarda: "E Mojsijaso zakon thaj e lila save pisisade e prorokura, sikljona sa dži kaj o Jovane o Krstitelj ni avilo. Od tegani propovedil pe o Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso thaj savore den zor te džan ane leste. **17** Al gova ni značil kaj o Zakon više ni vredil, golese so poločhe si te načhen o nebo thaj i phuv, nego jekh slovo andaro Zakon te properol. **18** Dži jekh savo mučhol pe romnja thaj lol avera, preljuba čerol; thaj savo lol džuvlja sava lako rom mukhlja, preljuba čerol." **19** O Isus vaćarda vadži jekh paramič: "Sasa jekh barvalo manuš. Sasa

urado ane barvale šeja thaj živisada ano barvalipe, but xalja thaj pilja svako đive. **20** Angle leso vudar pašljola jekh phumbalo – sasa čoro thaj sasa le but čirura – leso alav sasa Lazar. **21** Vov čeznila te čaljol e troškendar so perena tare barvaleso astali. Čak thaj e džukle avena thaj čarena lese phumba. **22** Kana mulo o čoro, e andelura inđarde le ani angali e Avraame. Thaj posle i o barvalo mulo thaj prahosade le. **23** Ano than kaj si e mule, ane bare muke, o barvalo vazdija pe jakha thaj odural dikhla e Lazare ani angali e Avraame. (**Hadēs g86**) **24** Thaj dija vika: 'Dade Avraame! Smilui tut pe mande thaj bičhal e Lazare te čhuvol piro naj ano paj, te šudarol mingri čhib, golese kaj sem but mučimo ane kaja jag.' **25** Al o Avraam phenda: 'Čhaveja! De tut godi kaj ane čiro džuvdipe sasa tut sa šukar, a e Lazare sa bilačhipe. Akana lese kate si šukar, a tu muči tut. **26** Thaj prekale sa gova, maškare amende si bari provalija. Kola save manden te načhen katar odori tumende, našti; ni gothar te načhen amende.' **27** Tegani vaćarda o barvalo manuš: 'Moliv tut, dade Avraame, te bičhale e Lazare ano čher mingre dadeso. **28** Golese kaj isi man pandž phrala. Nek vaćarol lendje te ne bi i von avena ke kava than e mučimaso.' **29** O Avraam phenda lese: 'Len isi e Mojsijaso zakon thaj e lila save pisaside e prorokura. Len nek šunen.' **30** Al o barvalo vaćarda lese: 'Na, dade Avraame! Te avilo lendje khoni tare mule, ka pokajin pe.' **31** O Avraam phenda lese: 'Te ni šunde e Mojsija thaj e prorokuren, ni ka šunen ni te uštido khoni tare mule.'"

17 O Isus vaćarda pe sikadendje: "O iskušenje mora te avol, al pharo kolese prekal kaste avol o iskušenje. **2** Pošukar ka avol lese te phanden baro bar tari vodenica ke lesi kor thaj te čhuden le ano more, nego te inđarol ano greh jekhe tare kala

cikne. **3** Aračhen tumen! Te grešisada ĉiro pačavno phral il phen, vačar lendे kaj gova naj šukar. A te pokajisajlo, oprosti lese! **4** Thaj te efta droma ko ċive grešisada premal tute thaj efta droma avilo tute vačarindo: 'Kajiv man,' oprosti lese.' **5** E apostolura vačarde e Gospodese: "De amen po but pačajipe." **6** O Gospod vačarda: "Kana bi avola tumen pačajipe gaći cikno sar e gorušicako seme thaj bi vaćarena kale dudinkaće: 'Ikal tut taro koreno thaj sadì tut ano more!', bi šunola tumen. **7** Savo tumendar ka phenol pe slugase, savo hunol i phuv il aračhol e bakren, kana iril pe andaro polje: 'Av akari, beš te xa mangro'? Nijekh tumendar. **8** Mesto gova ka vaćaren: 'Ćer mande te xav! Čhuv tuće i kecelja thaj služi man dok xav thaj pijav! A pale gova Šaj i tu te xa thaj te pije.' **9** E slugase ni zahvalil pe o gospodari, golese so si gova lesi bući. **10** Gija i tumen, kana čeren gova so tumendе phenda o Dol, vaćaren: 'Naj sam vredna hvalaće. Samo sam sluge save čera amari bući.'" **11** Kana o Isus ċelo ano Jerusalim, nakhlo maškari granica ki phuv i Samarija thaj i phuv i Galileja. **12** Thaj kana dija ane jekh foro, arakhlje le deš gubavcura save ačhena dur. **13** Von zurale dije vika vačarindo: "Isuse, Gospode! Smilui tut pe amende!" **14** Kana len dikhla, vačarda: "Džan thaj sikaven tumen e sveštenikurende." I gija phirindoj sastile. **15** Jekh lendar dikhla kaj sastilo, irisajlo thaj hvalisada e Devle andare sa o glaso. **16** Pelo angle Isusese pingre thaj zahvalisajlo. Gova sasa Samarijanco. **17** Tegani o Isus pučlja le: "Na li sastiljen deš džene? Kaj si kola enja? **18** Sar maškar lende ni arakhlja pe nijekh te iril pe te zahvalil e Devlese, nego samo kava manuš andari aver phuv?" **19** Tegani vačarda lese: "Ušti thaj dža! Ĉiro pačajipe spasisada tut." **20** Jekh ċive pučlje e fariseja e Isuse: "Kana ka avol o Carstvo e

Devleso?" O Isus phenda lende: "O Carstvo e Devleso ni ka avol sar kova so dičhol pe jakhencar. **21** Ni ka vaćarol pe: 'Aktalo, kate si', il: 'Odori si!' Golese kaj o Carstvo e Devleso si maškar tumende!" **22** A pe sikadendje o Isus phenda: "Ka avol o vreme kana ka manden te dičhen man barem jekh đive kana me, o Čhavo e manušeso, ka vladiv sar caro, al ni ka šaj. **23** Tegani e manuša ka vaćaren tumende: 'Akh, kate si', il: 'Ek, odori!' Al ma ikljen thaj ma prasten lencar te roden man. **24** Golese so me, o Čhavo e manušeso, kana ka avav sar i munja so strefil andaro nebo, ka svetliv sa so si talo nebo. **25** Al angleder trubul but te avav mučimo thaj kala kuštika mora čhuden man pestar. **26** Thaj sar sasa ano vreme e Nojaso, gija i ka avol ane đivesa kana me, o Čhavo e manušeso, ka avav. **27** Xalje, pilje, lije pe, dije pe dži kova đive dži kana o Noja đelo ano brodo. Tegani avilo o baro paj thaj tasile sa kola save ni sesa ano brodo. **28** Gija sasa i ano vreme kana živisada o Lot. E manuša ano foro i Sodoma xalje, pilje, cinde, bićinde, sadisade thaj vazdije čhera. **29** Al ano đive kana iklilo o Lot andari Sodoma, čalada i jag thaj taro nebo pele žuta bara save phabon thaj mudarde sa kolen so ačhile ano foro. **30** Gija ka avol i ane gova đive, kana ka avav me, o Čhavo e manušeso. **31** Ane gova đive ko ka avol ko krovo, a lese stvara ano čher andre, ma te uljol te lol len! Thaj ko si ano polje, ma te iril pe ano foro pale pe stvara. **32** Den tumen godi so sasa e Lotes romnjasa! **33** Ko dičhol te aračhol piro džuvdipe, ka hasarol le, al ko hasarol piro džuvdipe, ka aračhol le. **34** Vaćarav tumende, ane goja rat kana ka avav, duj manuša ka pašljon ko than e pašljimaso: jekh ka lol pe, a dujto ka avol ačhado. **35** Thaj duj džuvlja ka meljin ano mlin: jekh ka lol pe, a i dujto ka avol ačhadi. **36** [Duj murša ka aven ki njiva: jekh ka lol

pe, a dujto ka avol ačhado.]” 37 Tegani e sikade pučlje e Isuse:
“Kaj, Gospode?” Vov phenda lende: “Kaj si o mulo telo, odori
ciden pe i e lešinara.”

18 O Isus vaćarda pe sikadenje paramič te sikavol len sar
trubul te molin pe thaj te ačhen ane gova. 2 Vaćarda: “Ane jekh
foro sasa jekh sudija savo ni darajlo e Devlestari thaj ni marisada
e manušenje. 3 Ane gova foro sasa i jekh romni savako rom
mulo. Voj stalno avola leste thaj molisada le: ‘De man pravda
angle kova savo tužil man!’ 4 Vov jekh vreme ni manglja te
pomožil laće, al kana nakhlo nesavo vreme vaćarda korkoro
pese: ‘Iako ni darav taro Dol thaj ni mariv e manušenje, 5 ka
dav pravda kala udovicače golese so avol but droma ke mande,
te ma avol te dosadil man!’” 6 Tegani vaćarda o Gospod o Isus:
“Šunen so vaćarda kova nepravedno sudija! 7 Ni li ka dol pravda
o Dol pe birime manušen save ano rojipe molin pe lese rat thaj
đive? Vov li ka ačhavol len te ađućaren? 8 Vaćarav tumenje, kaj
sigate ka dol len pravda. Al me, o Čavo e manušeso, kana ka
avav ki phuv, ka arakhav li maškare manuša gasavo pačajipe?”
9 Tegani o Isus vaćarda jekh paramič kolendje save dije godi
pese kaj si čačutne thaj korkore pes dikhlije pobaren averendar:
10 “Duj manuša đele ano Hram te molin pe e Devlese: Jekh sasa
farisejo, a dujto carinco. 11 O farisejo ačhilo thaj molisada ane
pesti: ‘Devla! Hvaliv tut kaj naj sem sar kala avera manuša: čora,
nepravednikura, preljubnikura il sar kava o carinco. 12 Postiv duj
droma ko kurko, dav tut dešto kotor tare sa so zaradiv.’ 13 Al o
carinco ačhilo odural. Ni manglja ni pe jakha te vazdol premalo
nebo, nego čalada pe ano kolin te sikavol kobor lese pharo thaj
vaćarda: ‘Devla, av milostivno mande, e grešnikose!’ 14 Vaćarav
tumenje: o carinco đelo čhere opravdimo anglo Dol, a na kava o

farisejo. Golese so dži jekh, ko pes vazdol, ka avol ponizimo, thaj ko pes ponizil, ka avol vazdim." **15** Ande anglo Isus i e cikne čavoren te čhuvol pe vasta pe lende thaj te blagoslovil len. Kana gova dikhļje e sikade, vačarde lendē te ni ćeren gova. **16** Al o Isus dija len vika thaj phenda: "Mučhen e čavoren te aven ke mande thaj ma ačhaven len, golese so gasavendē preperol o Carstvo e Devleso! **17** Čače vačarav tumendē, ko ni primil o Carstvo e Devleso sar čavoro, ni ka dol ane leste!" **18** Jekh šorutno pučlja e Isuse: "Učitelju šukareja, so te ćerav te avol man džuvdipe bizo meripe?" (*aiōnios g166*) **19** O Isus phenda lese: "Sose akhare man šukareja? Khoni naj šukar, samo o Dol. **20** E Devlese zapovestura džane: 'Ma čher preljuba', 'Ma mudar', 'Ma čor', 'Ma svedoči xoxavne', 'Poštuij će dade thaj će da!'" **21** O šorutno vačarda: "Sa kava ćerdem tare mingro ternipe." **22** Kana šunda kava o Isus, vačarda lese: "Vadži jekh trubul tut: bićin sa so isi tut, thaj e pare de e čororendē thaj ka avol tu barvalipe ko nebo. Pale gova ava pale mande!" **23** Kana šunda gova o barvalo, sasa but bibaxtal, golese kaj sasa le but barvalipe savo ni manglia te bićinol. **24** Kana dikhļja o Isus kaj sasa bibaxtal, vačarda: "Kobor si pharo e barvalenđe te den ano Carstvo e Devleso! **25** Poločhe si e kamilaće te načhol maškare kana e suvaće, nego o barvalo te dol ano Carstvo e Devleso!" **26** E manuša save šunde le, pučlje: "Onda ko šaj te avol spasimo?" **27** O Isus phenda: "So si nemoguće e manušenđe, e Devlese si moguće." **28** Tegani o Petar phenda: "Akh, amen ačhadam sa so sasa amen, te dža pale tute." **29** O Isus vačarda lendē: "Čače vačarav tumendē: Dži jekh savo ačhada po čher, il e romnja, il e phralen, il e dade thaj dej, il e čhaven bašo Carstvo e Devleso, **30** ka primil akana vadži pobut

ke akava sveto kolestar so ačhada, thaj ka primil džuvdipe bizo
meripe ko sveto savo ka avol." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Ćidija
o Isus e dešduje apostoluren thaj vaćarda lendē: "Ake, dža
upre ano Jerusalim. Odori ka čerdol sa kova so e prorokura
pisisade ano Sveti lili mandar, taro Čhavo e manušeso. 32 Ka
den man ke manuša save ni džanen e Devlese thaj ka maren
muj mancar. Ka ladžaren man thaj ka čhungaren man. 33 Ka
šibin man thaj ka mudaren man, al me o trito đive ka uštav tare
mule." 34 E sikade khanči ni haljarde tare gova so vaćarda o
Isus. O značenje tare kala lafura sasa lendar garado thaj ni
džanglje so sasa lendē vaćardo. 35 Kana o Isus reslo pašo
foro Jerihon, sasa jekh koro manuš savo bešindoj mangljarola
ko drom. 36 Kana o koro šunda kaj pherdo manuša načhen,
pučlja: "So si gova?" 37 Vaćarde lese kaj načhol o Isus taro foro
Nazaret. 38 Tegani o koro dija vika: "Isuse, Čhaveja e Davideso,
smilui tut pe mande!" 39 Nesave manuša save đele anglo Isus,
phende lese te ma dol vika gaći, al vov vadži pozurale dija vika:
"Čhaveja e Davideso, smilui tut pe mande!" 40 O Isus ačhilo
thaj vaćarda te anen e kore manuše paše leste. Kana ande le,
pučlja le o Isus: 41 "So mande te čerav tuće?" Vov vaćarda:
"Gospode! Mangav te dikhav!" 42 O Isus phenda lese: "Dikh!
Ćiro pačajipe spasisada tut." 43 Thaj sigate dikhlij, đelo palo
Isus thaj hvalisada e Devle. Savore save kava dikhlije, hvalisade
e Devle.

19 O Isus dija ano foro Jerihon thaj nakhlo gothar. 2 Odori
bešlo nesavo manuš so akhardola Zakej, savo sasa šorutno e
carincurengo thaj sasa barvalo. 3 Vov manglia te dičhol e Isuse,
te dičhol ko si vov, al naštine tare but manuša, golese kaj o Zakej
sasa cikno. 4 Golese prastaja po anglal, uklilo pi divljo smokva

te dičhol e Isuse, golese kaj džanglia kaj ka načhol gothar. **5**
Kana avilo o Isus ke gova than, dikhlij le upre thaj vaćarda lese:
“Zakej! Ulji sigate! Ađive trubul te avav gosto ane čiro čher.” **6**
O Zakej sigate ulilo taro kaš thaj anda e Isuse ane piro čher
radosno. **7** Savore, save kava dikhlije, vaćarde maškar peste
taro Isus kaj ne bi trubula te avol ano čher e grešnikoso. **8** Al o
Zakej ačhilo thaj vaćarda e Gospodese: “Gospode! Akh, opaš
mingro barvalipe ka dav e čororenđe. A te nekas phabardem, ka
iriv lese štar droma pobut.” **9** O Isus vaćarda lese: “Ađive avilo
spasenje ane kava čher, golese kaj i vov si čhavo e Avraameso!
10 Me, o Čhavo e manušeso, aviljem te rodav thaj te spasiv so si
hasardo.” **11** But manuša gova šunde thaj o Isus vaćarda lende
jekh paramič, golese kaj sesa pašo Jerusalim thaj e manuša
dije godi kaj akana ka avol o Carstvo e Devleso. **12** O Isus
phenda: “Jekh manuš tari prešundi familija đelo ani durutni phuv
te postavin le bašo caro, thaj pale gova te iril pe. **13** Angleder so
đelo, akharda pe deše slugen thaj dija len po deš mine thaj
vaćarda lende: ‘Trgujin lencar sa dži kaj ni avav.’ **14** Al e manuša
tare lesi phuv mrzisade le thaj bičhalde e manušen ko pobaro
caro te vaćaren lese: ‘Ni manga vov te carujil pe amende.’ **15**
Kana kova manuš irisajlo sar caro, vaćarda te akharen kole
slugen savendje dija e srebrenjakura, te dičhol kobor pare čerde.
16 Tegani avilo o angluno thaj vaćarda: ‘Gospodarona! Ćerdem
deš droma pobut srebro, nego so dijan man.’ **17** O caro vaćarda
lese: ‘But šukar. Tu san šukar sluga! Golese so sana mandje
šukar ko cikno, dav tut te vlati pe deš forura.’ **18** Pale gova
avilo o dujto thaj vaćarda: ‘Gospodarona! Ćerdem pandž droma
pobut srebro, nego so dijan man.’ **19** O caro vaćarda: ‘Šukar!
Tu vlati pe pandž forura.’ **20** Tegani avilo o trito thaj vaćarda:

'Gospodarona! Ake, ĉiro srebro. Garadem le ano kotor e Ŝejengo
21 golese kaj daraljem tatar. Golese kaj san zuralo manuš. Tu le
so naj ĉiro thaj cide so ni sejisadan.' 22 O caro vaćarda lese:
'Pale ĉire lafura ka sudiv tut, bilaĉeja slugo! Džanglijan kaj
sem zuralo manuš, kaj lav kova so naj mingro thaj cidav so ni
sejisadem. 23 Pa sose ni dijan mingro srebro e trgovcurende te
cidav gova kamatencar kana ka irima?' 24 Thaj averendē so
aĉhile angle leste, vaćarda: 'Len gova srebro lestar thaj den
le kolese so isi le pandž kile srebrenjakura.' 25 Von vaćarde
lese: 'Gospodarona! Le isi već pandž kile srebro.' 26 O caro
vaćarda lendē: 'Vaćarav tumendē, dži jekh kas isi ka dol pe lese,
al kole so naj ka lol pe lestar i kova so isi le. 27 A kolen mingre
dušmajen, save ni manglje te avav lengo caro, anen len akari
thaj ĉhinlen angle mande.'" 28 Kana vaćarda lendē gova o
Isus, ĝelo anglal thaj ĝelo upre ano foro Jerusalim. 29 Kana
avilo pašo gav Vitfaga thaj o gav Vitanija pašo Maslinsko brego,
biĉhalda duje sikaden 30 vaćarindoj: "Džan ane gova gav angle
tumende. Kana ka den andre, ka araĉhen cikne phangle here
pe savo vadži nijekh manuš ni uklilo. Putren le thaj anen le.
31 Te khoni pučlja tumen: 'Sose putren le?', vaćaren lese: 'E
Gospodese trubul.'" 32 Von ĝele thaj arakhle sa sar so vaćarda
lendē o Isus. 33 Kana putarde e cikne here, pučlje len e manuša
kaso sasa o cikno her: "Sose putren e cikne here?" 34 Von
phende: "E Gospodese trubul." 35 Tegani ande le ko Isus thaj
ĉhute po cikno her pe fostanura thaj bešljarde e Isuse pe leste.
36 Kana ĝelo o Isus premal o Jerusalim, e manuša ĉhute pe
fostanura ko drom te den čast e Isuses. 37 Kana avilo pašo
than kaj počnil o Maslinsko brego, lije but sikade te radujin pe
thaj te hvalin e Devle andare sa o glaso baše čudesura so

dikhlije. **38** Vaćarde: "Blagoslovimo si kova savo avol ano alav e Gospodeso! Mir ko nebo thaj slava e Devlese ko učipe!" **39** Tegani nesave fariseja save sesa maškare manuša, vaćarde lese: "Učitelju! Vaćar cire sikadende te ma phenen gova!" **40** O Isus vaćarda lendje: "Phenav tumende, te von ni vaćaren, e bara ka den vika!" **41** Kana avilo o Isus pašo Jerusalim, dikhlija o foro thaj ruja lese **42** vaćarindoj: "O, so bi mangava i tu adive te džane so ka anol tuće mir! Al akana si gova garado tutar. **43** Golese kaj ka aven e đivesa kana cire dušmanura ka vazden tuće bare duvara, ka opkolin tut thaj ka ćiciden tut tare sa e riga. **44** Ka peraven tut thaj ka mudaren kolen save bešen ane tute. Ni ka ačhavan nijekh bar ko leso than, golese kaj ni džangljan o vreme kana avilo tute o Dol." **45** Kana dija o Isus ano Hram, lija te tradol kolen save gothe bićinena. **46** Vaćarda lendje: "Ano Sveto lili si pisimo: 'O čher mingro ka avol čher e molitvako', a tumen lestar čerden 'čher kaj garaven pe e čora.'" **47** Svako đive o Isus sikada ano Hram. E šorutne sveštenikura, e učitelja tare Mojsijaso zakon katane e manušendje šorutnencar dikhlije sar te mudaren e Isuse, **48** al ni arakhlije sar gova te ćeren lese, golese kaj sa e manuša džana pale leste thaj šunde sa lese lafura.

20 Jekh đive kana o Isus ano Hram sikada e manušen thaj propovedisada o Lačho Lafi, avile e šorutne sveštenikura, e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e starešine, **2** pa pučlje le: "Vaćar amendje kotar tuće pravo kava te ćere? Ko dija tut kava pravo?" **3** O Isus phenda lendje: "I me tumen ka pučav khanči. Vaćaren mandje: **4** O Dol li vaćarda e Jovanese te krstil e manušen, il e manuša vaćarde lese gova te ćerol?" **5** Von lije te raspravin pe maškar peste: "Te vaćardam: 'O Dol vaćarda lese,' ka pučol amen: 'Sose tegani ni pačajen e Jovane?' **6** Al te

vaćardam: 'E manuša vaćarde lese gova te čerol', savore ka čhuden bara pe amende, golese kaj savore pačaje kaj o Jovane o Krstitelj sasa proroko." 7 Golese phende kaj ni džanen ko dija pravo e Jovane te krstil. 8 Tegani lende o Isus vaćarda: "Ni me ni ka vaćarav tumenđe kotar mande kava pravo." 9 Tegani o Isus lija te vaćarol kaja paramič: "Jekh manuš sadisada drakha ano vinograd thaj iznajmisada e manušendje i phuv te čeren bući gothe. Pale gova đelo te bešol averthe ke po but berša.

10 Kana avilo o vreme te čidol pe i drakh, bičhalda pe sluga ke gola manuša te čidol o kotor taro bijandipe e drakhako so lese preperol. Al e vinogradara marde le thaj bičhalde le čuče vastencar. 11 Golese o gospodari taro vinograd bičhalda avere sluga. Al i gole marde, ladžarde thaj bičhalde le čuče vastencar.

12 Palem bičhalda ke lende avere sluga. Al von ratvarde le thaj tradije le taro vinograd. 13 Tegani o gospodari taro vinograd vaćarda: 'So te čerav? Ka bičhalav mingre mangle čhave. Šaj le ka poštujin.' 14 Al kana e vinogradara dikhlije lese čhave, vaćarde jekh averese: 'Kava si leso nasledniko. Aven te mudara le te ačhol gova amendje so si lesol' 15 Gija ikalde le avral taro vinograd thaj mudarde le. So den godi so ka čerol o gospodari taro vinograd kale manušendje kana ka šunol so čerde? 16 Ka avol thaj ka mudarol sa e vinogradaren thaj o vinograd ka iznajmil averendje." Kana kava šunde e manuša, vaćarde e Isuse: "Ma te dol o Dol gova te avol!" 17 O Isus dikhlija ane lende thaj vaćarda: "So značil kava so si pisimo ano Sveti lili: 'O bar savo čhudije e manuša save vazden e duvara čerdilo emglavno bar taro čher'? 18 Dži jekh savo perol pe gova bar, ka phađol pe ke kotora; a pe kaste gova bar perol, ka zgnječil le." 19 E učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e šorutne sveštenikura dikhlije ane gova

sato te vazden pe vasta pe leste, al darajle tare but manuša,
golese kaj haljarde kaj o Isus kaja paramič vaćarol lendar. **20** E
učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e šorutne sveštenikura dikhlij
po Isus thaj bičhalde ke leste špijunuren, save čerde pe čačutne,
te bi dolena e Isuse kaj vaćarol khanči bilačhe i te bi dena le
ko rimske upravitelji. **21** Golese kola špijunura pučlje e Isuse:
"Učitelju! Amen džana kaj šukar vaćare thaj sikave. Ni dičhe ko
si ko, nego čače sikave o drom e Devleso. **22** Vaćar amendje,
trubul li te da o porezi e carose il na?" **23** Al o Isus dikhija lengo
lukavstvo thaj vaćarda lendje: **24** "Sikaven mandje jekh srebrno
parava savasa počinen o porezi. Kaso muj si kate ke pare thaj
kaso alav?" Von phende: "E caroso." **25** Pe gova o Isus vaćarda
lendje: "So si e caroso den e carose, a so si e Devleso den e
Devlese." **26** Thaj naštine te aračhen khanči bilačhe ane lese
lafura angle manuša. Divisajle bašo lesu vaćaripe thaj khanči ni
vaćarde. **27** Gija avile ko Isus nesave sadukejura save vaćarena
kaj naj uštipe tare mule thaj pučlje e Isuse: **28** "Učitelju! O Mojsije
pisisada amendje kaj kana ka merol nekaso phral thaj ačhavol
romnja bize čhave. Gova manuš trubul te lol pe phralese romnja
te šaj bijanol čhave savese ka preperol sa o barvalipe e muleso
thaj te phiravol lesu alav. **29** Sesa efta phrala. O angljuno lija
romnja thaj mulo bize čhave. **30** O dujto lija pe phralese romnja
thaj i vov mulo, **31** thaj i o trito lija la thaj mulo, thaj gija i sa efta
phrala. Nijekh ni ačhada čhaven pale peste. **32** Empalal muli thaj
i romni. **33** Kana ka ušten e mule, kasi romni ka avol? Golese
kaj sasa romni so eftane phralendi." **34** O Isus vaćarda lendje:
"Manuša kale svetose len pe thaj den pe. (aiōn g165) **35** Al kola
saven o Dol dičhol sar dostoјna te ušten tare mule thaj ka aven
džuvde ane kova sveto savo avol, ni ka len pe thaj ni ka den pe.

(aiōn g165) 36 Golese kaj ni ka meren, ka aven sar andelura. Von si e Devlese čhave, golese so o Dol ka vazdol len tare mule. 37 A kaj ka ušten e mule, golestari thaj o Mojsije sikada ando Sveti lil, odori kaj pisil taro grmo savo phabol. Gothe vov e Gospode dol vika sar Devle e Avraameso thaj Devle e Isaakoso thaj Devle e Jakoveso. 38 A o Dol naj Dol e mulengo nego e džuvdengo, golese so si lese savore džuvde." 39 A nesave učitelja tare Mojsijaso zakon vaćarde e Isusese: "Učitelju! Šukar vaćardan." 40 Darajle thaj khoni ni tromaja te pučol le khanči. 41 Thaj o Isus pučlja len: "Sar gova šaj vaćaren kaj si o Hrist čhavo e caroso e Davideso? 42 Kana korkoro o David vaćarol ane po lil tare Psalmura: 'Vaćarda o Gospod e Gospodese mingrese: Beš ko počasno than paše mande 43 dži kaj ni pašljarav e dušmanen tale pingre čire.' 44 O David akharda e Hriste Gospode, pa sar šajine te avol leso čhavo?" 45 Dži kaj sa e manuša šunena e Isuse, vov phenda pe sikadendje: 46 "Aračhen tumen tare učitelja tare Mojsijaso zakon! Von manden te džan ane bare fostanura thaj roden e manuša te pozdravin len ke trgura thaj te ačhaven lendje anglune thana te bešen ke sinagoge thaj ke abava. 47 Ko xoxaipe len o imanje e udovicengo, thaj molin dugačka molitve te sikaven pe sar devlikane. Gasave ka aven embut kaznime."

21 Kana ano Hram o Isus dičhola sa e barvalen sar čhoven daro ani hramske riznice, 2 dikhlija i jekha čora udovica sar čhuta duj emcikne pare. 3 Tegani vaćarda: "Čače, vaćarav tumendje, kaja čori udovica čhuta pobut savorendar! 4 Golese kaj savore lendar čhute so sasa len pobut, al voj gija čori, dija sa so sasa la." 5 Kana nesave sikade lije te vaćaren taro Hram kaj si lačhardo lačhe barencar thaj ukrasurencar save e manuša dije e Devlese, o Isus vaćarda: 6 "Ka avol o vreme, tare sa kava so

dičhen, ni ka ačhol ni bar po bar. Sa ka avol rušimo.” **7** Tegani e sikade pučlje le: “Učitelju, kana ka avol gova? Save znakosa ka sikadol gova so ka avol?” **8** O Isus phenda: “Aračhen tumen ma te aven xoxade! Golese kaj but ka aven ane mingro alav i ka phenen pese: ‘Me sem o Mesija,’ thaj: ‘Avilo o vremel’ Ma pačan ane lende! **9** A kana ka šunen za ko maripe thaj pobune, ma daran! Golese so sa gova trubul te avol, al o krajo ni ka avol sigate.” **10** Tegani o Isus vaćarda lendje: “Ka uštol o narodo po narodo thaj o carstvo po carstvo. **11** Ke but thana ka tresil pe i phuv thaj ka avol bokhalipe thaj nasvalipe. Ka aven bare znakura ko nebo savendar e manuša ka pherdon dar. **12** Al angleder sa golestар ka dolen tumen thaj ka traden tumen. Ka den tumen ke sudiјe e sinagogendje thaj ka phanden tumen ano phanglipe. Ka inđaren tumen angle carura thaj angle vladara golese so sen mingre sikade. **13** Kava ka avol tumendje te bi vaćarena lendje mandar. **14** Ma daran so ka phenen kana ka trubul te branin tumen. **15** Golese so ka dav tumen lafura thaj mudrost savaće našti te protivil pe thaj te suprostavil pe nijekh manuš. **16** Ka izden tumen i tumare dada, tumare dejа, tumare phrala, tumare pašutne thaj e amala. Nesaven tumendar ka mudaren. **17** Savore ka mrzin tumen golese so sen mingre sikade. **18** Al ni o bal tumare šorestar ni ka perol. **19** Ma ačhen te pačan ane mande, pa ka avol tumen džuvdipe bizo meripe.” **20** O Isus vadži vaćarda: “Kana ka dičhen kaj si o Jerusalim opkolimo e vojskasa, te džanen kaj avilo o vreme te avol gova foro pusto. **21** Tegani e manuša save si tari Judeja, nek našen ke bregura. Al e manuša save si taro Jerusalim, nek ikljen avral thaj kola save si avral, ma te irin pe ane leste. **22** Golese kaj ane gola đivesa ka avol e Devlesi kazna, savasa ka pherdol sa kova so si pisimo

ano Sveti lili. **23** Al pharo e khamnjendē thaj kolendē save den
čuči ane gola ċivesa! Golese kaj ka avol baro bilačhipe ki phuv
thaj bari holi pe kala manuša. **24** Von ka mudaren kale manušen
e oštrone mačosa thaj ka inđaren len ano phanglipe maškare sa
e manuša ki phuv. Thaj o Jerusalim ka uštaven e manuša save
ni džanen e Devlese sa dok ni načhol o vreme lengo.” **25** O Isus
vadži vaćarda: “Ka aven e znakura ano kham thaj ano čhon thaj
ane čerenja. Ki phuv e manuša ni ka džanen so te čeren tari dar
golese so o more thaj e talasura ka šundon but. **26** E manuša ka
meren tari dar thaj taro adućaripe so ka avol e svetosa, golese
kaj e zora e nebose ka tresin pe. **27** Tegani ka dičhen man, e
Čhave e manušese, sar avav pe oblakura e zuralimasa thaj ani
bari slava. **28** Kana ka lol te avol gova, ušten thaj vazden tumare
šore, golese kaj tumaro Osloboditelji avol tumende.” **29** Tegani o
Isus vaćarda lendē kaja paramič: “Dičhen pi smokva thaj sa e
kašta! **30** Kana dičhen kaj ikljen e luluđa lendē, džanen kaj paše
si o milaj. **31** Gijate i tumen, kana ka dičhen kaj sa avol gija sar
so phendem, džanen kaj si paše o Carstvo e Devleso. **32** Čače
vaćarav tumendē, kaj kaja generacija ni ka načhol dok sa kava
ni avol. **33** O nebo thaj i phuv ka načhen, al mingre lafura ni
ka načhen.” **34** Pale gova o Isus vaćarda: “Aračhen tumen ma
tumare ile te aven opteretime ano halanipe, matipe thaj ane
brige kale svetose thaj ma gova ċive te resol tumen tari jekh
drom. **35** Golese so ka avol sar zamka pe sa e manuša so živin
pi kaja phuv. **36** Golese aven džungade sa o vreme thaj molin
tumen te bi šaj crdena tumen tare sa o bilačhipe so trubul te
avol, thaj te ačhen bizi ladž ano radujipe angle mande, anglo
Čavo e manušeso.” **37** O Isus svako ċive sikada ano Hram a ki

rat suta ko Maslinsko brego. **38** Thaj sa e manuša avena tari sabalin ke leste ano Hram te šunen le.

22 Paše sasa o Prazniko e bikvasacose mangrende savo akhardol Pasha. **2** E šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon rodije sar te mudaren e Isuse, al darajle tare manuša te ni bunin pe. **3** Tegani o Satana dija ano Juda Iskariotsko, savo sasa jekh tare dešuduj apostolura. **4** Vov đelo thaj vaćarda e šorutne sveštenikurencar thaj e hramese zapovednikurencar sar ka izdajil e Isuse. **5** Von radujisajle thaj vaćarde e Judase kaj ka poćinen lese gova. **6** O Juda pristanisada thaj rodija šukar vreme te predol e Isuse dok ni sesa gothe but manuša. **7** Kana avilo o angluno đive taro Prazniko e bikvasacose mangreng, ke savo trubuja te čhinol pe o pashalno bakroro, **8** o Isus vaćarda e Petrese thaj e Jovanese: "Džan thaj čeren amendje pashalno xape te šaj te xa." **9** Von pučlje le: "Kaj mandje te čera la?" **10** O Isus vaćarda: "Kana ka den ano foro, ka aračhen manuše savo inđarol paj ano khoro. Džan pale leste ano čher ane savo ka džal, **11** thaj pučen gole čherutne: 'O učitelji pučol ane savi soba šaj xal i Pasha pe sikadencar?' **12** Vov ka sikavol tumendje bari upruni soba savi si postavimi. Gothe sa pripremin." **13** O Jovane thaj o Petar đele ano foro i arakhije sa sar so vaćarda lendje o Isus thaj gothe sa pripremisade o pashalno xape. **14** Kana avilo o sato, bešlo o Isus ko astali pe dešuduje apostolurencar. **15** Thaj o Isus phenda lendje: "But mangljem te xav kaja Pasha tumencar angleder so ka avav mudardo. **16** Golese vaćarav tumendje kaj od akana ni ka xav i Pasha dok ni pherdol ano Carstvo e Devleso." **17** Pale gova lija o tahtaj e moljasa, dija hvala e Devlese thaj vaćarda: "Len kaja mol thaj ulaven la maškare tumende. **18** Vaćarav tumendje,

od akana ni ka pijav mol sa dok ni avol o Carstvo e Devleso."

19 Pale gova lija o mangro, dija hvala e Devlese, phaglja le thaj ulada le e sikadendē vaćarindoj: "Kava si mingro telo savo dol pe tumendē. Kava čeren te den tumen godī mandar." **20** A palo xape lija o tahtaj e moljasa thaj vaćarda: "Kava tahtaj si nevo savez ane mingro rat savo čhordol tumendē. **21** A akh, mingro izdajniko bešol mancar kate ko astali. **22** Thaj me, o Čhavo e manušeso, mora te merav sar so si phendo, al pharo e manušese savo ka izdol man!" **23** Thaj e sikade lije maškar peste te pučen pe ko lendar bi čerola gova. **24** E sikade lije te čeren čingara maškare peste ko lendar si embargo. **25** O Isus vaćarda lendē: "E carura tare kava sveto vladin pire manušencar thaj isi len vlast pe lende. Von korkore pese vaćaren kaj si 'manuša save but den šukaripe'. **26** Al tumen ma čeren gjitate! Nego ko si tumendar embargo te avol emcikno, thaj ko vladil nek avol kova savo služil. **27** Golese kaj ko si embargo? Kova savo bešol ko astali il savo služil? Naj li kova savo bešol ko astali? Al me sem maškar tumende kova savo služil. **28** Tumen sen gola save ačhile mancar ane mingre iskušenjura. **29** Me ačhavav tumendē o carstvo sar so mingro Dad ačhada mandē **30** te xan thaj te pijen ke mingro astali ane mingro carstvo thaj te bešen ko tron thaj te sudin e dešuduje plemenuren e Izraelese." **31** O Isus vaćarda: "Simone! Simone! Akh, o Satana mandol te sejil tumen sar so sejil pe o điv. **32** Al me molisaljem tuče círo pačajipe ma te ačhol. A kana ka iri tut ke mande, te zurave círe phralen!" **33** O Petar phenda lese: "Gospode! Spremno sem ano phanglipe thaj ano meripe tusa te džav!" **34** Al o Isus vaćarda lese: "Vaćarav tuče, Petre! Ađive ni ka đilabol o bašno dok tu trin droma ni vaćare kaj ni pindžare man." **35** Tegani vaćarda lendē:

"Kana bičhaldem tumen bize kese parencar thaj bize traste thaj bizo pođipe, so falisada tumendē?" Von phende: "Khanči." **36** O Isus vaćarda lende: "Al akana kas isi kesa e parencar, nek lol la! Gijate i piri trasta! A kas naj mačo nek biknol pe šeja thaj nek cínlol pese. **37** Golese vaćarav tumendē kaj trubul te pherdol kova so si pisimo mandar ano Sveti lili: 'Dikhlije le sar jekhe tare kola save phađen o zakon.' Golese ka avol čače sa so sasa pisimo mandar." **38** Al e sikade phende: "Gospode! Akh, isi amen duj mačura." O Isus vaćarda lende: "Dosta sil!" **39** Iklindoj gothar, pale piro adeti, đelo o Isus ko Maslinsko brego. Lese sikade đele pale leste. **40** Kana resle, o Isus vaćarda lende: "Molin tumen te ma peren ano iskušenje!" **41** Pale gova crdija pe lendar gaći kobor šaj te čhudol pe o bar thaj pelo ke pe koča thaj molisajlo e Devlese: **42** "Dade! Te manglijan le mandar te ma pijav kava tahtaj tari patnja. Al nek avol sar tu so mande, a na sar so me mangav." **43** Tegani sikadilo lese o anđelo taro nebo thaj zurada le. **44** A kana dolda le bari muka, but pozurale molisajlo, a leso znoj sasa sar kaplje taro rat save perena ki phuv. **45** Pali molitva uštilo thaj avilo ke pe sikade thaj arakhlija len sar soven taro pharipe kobor sasa lende. **46** O Isus pučlja len: "Sose soven? Ušten, molin tumen e Devlese te ma peren ano iskušenje!" **47** Dok o Isus vaćarda, e manuša thaj o Juda, jekh tare dešuduj sikade, avena premal leste. O Juda avilo pašo Isus thaj čumidija le. **48** O Isus pučlja le: "Judo! Čumidimasa li izdaji, man, e Čhave e manušese?" **49** Kana e sikade dikhlije so čerdol, vaćarde: "Gospode! Te mara amen e mačurencar?" **50** Thaj jekh lendar čalada e bare sveštenikose sluga thaj čhindia leso desno kan. **51** Al o Isus vaćarda: "Mučhen len! Dosta!" A dolda leso kan thaj sastarda le. **52** Tegani o Isus vaćarda e

manušendje so avile pale leste, e šorutne sveštenikurenđe, e zapovednikurenđe e hramese thaj e starešinendje: "Aviljen pale mande sar palo razbojniko, čhurencar thaj kaštencar te dolen man! **53** Sose ni dolden man dok sema ano Hram? Svako đive sema tumencar odori. Al akana si tumaro sato – kana vladil o kalipe." **54** Kana dolde e Isuse, inđarde le ano čher e bare sveštenikoso. O Petar odural đelo pale lende. **55** E stražara phabarde jag ani avlin thaj bešle savore katane. Thaj o Petar bešlo lencar. **56** Dikhija le jekh sluškinja sar bešol paši jag thaj dikhija premal leste thaj vaćarda: "Kava sasa lesa!" **57** Al o Petar xoxada vaćarindoj: "Džuvlije! Me ni pindžarav le!" **58** Nekobor pale gova pindžarda le aver thaj vaćarda: "Tu san jekh lendar!" Al o Petar phenda: "Manušeja, naj sem!" **59** Thaj kana nakhlo paše jekh sato, nesavo manuš uporno vaćarda taro Petar: "Čače thaj kava manuš sasa lesa golese kaj si Galilejco!" **60** Al o Petar vaćarda: "Manušeja! Ni džanav so tu phene!" Thaj sigate dok vov vaćarda, o bašno đilabija. **61** Tegani irisajlo o Gospod thaj dikhija e Petre, a o Petar dija pe godi so vaćarda lese o Gospod: "Ađive, angleder so o bašno ka đilabol, trin droma ka vaćare kaj ni pindžare man." **62** O Petar iklilo avral thaj zurale ruja. **63** A e čuvara lije te maren e Isuse thaj te maren lesa muj. **64** Učharde lese jakha thaj pučlje le: "Prorokui, ko čalada tut?" **65** Thaj but avera bilačhe lafura vaćarde lestar. **66** Kana sasa sabalin, čidiye pe e manušendje starešine, e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon. Ande e Isuse anglo Baro sudo **67** vaćarindoj: "Tu li san o Hrist? Vaćar amendje gova!" O Isus phenda lendje: "Te vaćardem tumendje, ni ka pačan man. **68** Te pučljem tumen khanči, ni ka phenen mandje. **69** Al od akana me, o Čhavo e manušeso, ka bešav ki desno rig ko počasno

than e Zurale Devlese.” **70** Pe gova savore pučlje: “Tu li san, čače, o Čhavo e Devleso?” O Isus phenda: “Gija si sar tumen vaćaren. Me sem.” **71** Tegani von vaćarde: “So trubul amen pobut dokazura? Golese kaj korkore amen šundam tare lesomuj!”

23 Tegani sa e manuša save sesa ano Baro sudo, uštile thaj inđarde e Isuse ko Pilat, savo sasa o rimsko upravniko. **2** Gothe lije te tužin e Isuse: “Arakhlijam kale manuše sar xoxavol amare manušen thaj phenol lendje ma te poćinen o porezi e carose, a pese vaćarol kaj si o Hrist, caro.” **3** O Pilat pučlja le: “Tu li san o caro e Jevrejengo?” O Isus phenda lese: “Gija si sar so tu vaćare.” **4** Tegani o Pilat vaćarda e šorutne sveštenikurendje thaj e manušendje: “Me ni arakhav nisavo bandipe ane kava manuš.” **5** Al von dije zor vaćarindoj: “Vov pe sikajimasa bunil e manušen ki sa i phuv Judeja. Počnisada ki Galileja thaj avilo sa dži kate ano Jerusalim!” **6** Kana gova šunda o Pilat, pučlja: “Vov li si tari Galileja?” **7** Thaj kana šunda o Pilat kaj si o Isus tari Galileja, bičhalda le ko Irod, savo vladisada ani Galileja. O Irod sasa ane gola đivesa ano Jerusalim. **8** Kana dikhija o Irod e Isuse, sasa but radujimo, golese kaj odavno manglja te dičhol le, golese kaj but šunda lestar thaj dija gođi kaj o Isus ka čerol nesavo čudo angle leste. **9** O Irod pučlja baše but buća, al o Isus khanči ni phenda lese. **10** Ačhile gothe i e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj von zurale vaćarde protiv o Isus. **11** O Irod thaj lese vojnikura ladžarde le thaj asaje e Isusesec. Urade le ano carsko fostano thaj bičhalde le palal ko Pilat. **12** Ane gova đive mirisajle o Pilat thaj o Irodo maškare peste, golese kaj angleder golestas sesa dušmanura. **13** O Pilat čidija e šorutne sveštenikuren, e manušendje starešinen thaj

e manušen **14** thaj vaćarda: "Anden mande kale manuše thaj phenen kaj e manušen bunil. Ake, me angle tumende pučljem le thaj ni arakhlijem ni jekh bandipe so tumen čhuven pe leste. **15** Ni o Irod ni arakhlya bandipe pe leste, golese kaj bičhalda le palal amende. Ake, ni čerda khanči sosa bi zaslužila te avol mudardo. **16** Golese ka šibi le thaj ka mukha le." **17** [Dži jekh berš ko prazniko, o Pilat trubuja te mučhol lendje jekhe phangle manuše.] **18** Tegani sa e manuša dije vika vaćarindoj: "Mudar akale a mukh amende e Varava!" **19** (O Varava sasa čhudimo ano phanglipe baši pobuna thaj bašo mudaripe.) **20** O Pilat vadži jekh drom vaćarda lendje kaj vov bi mučhola e Isuse. **21** Al von dije vika: "Čhuv le ko krsto! Čhuv le ko krsto!" **22** Tegani o Pilat trito drom vaćarda lendje: "Savo bilačhipe vov čerda? Me ni dikhav khanči sosa bi zaslužila te avol mudardo. Gija ka šibiv le thaj ka mukhav le." **23** Al e manuša ni ačhile te vazden piro glaso thaj manglje taro Pilat te čhuvol e Isuse ko krsto. I lendi vika sasa pozurali thaj pozurali. **24** Golese o Pilat odlučisada te čerol sar so e manuša manden. **25** Tegani mukhlia e Varava, savo sasa ano phanglipe baši pobuna thaj bašo mudaripe, a e Isuse dija e vojnikurenđe te čeren lesa kova so e manuša manglje. **26** Kana inđarde e vojnikura e Isuse, dolde nesave Simone taro foro Kirina savo avola taro polje, thaj čhute pe leste o krsto te inđarol le palo Isus. **27** Palo Isus đele pherdo manuša thaj džuvlja save ruje thaj žalisade le. **28** O Isus irisajlo premal lende thaj vaćarda: "Čhejalen taro Jerusalim! Ma roven pale mande. Nego, roven pale tumende thaj pale tumare čhave. **29** Golese kaj dikh, aven e đivesa ane save ka vaćaren: 'Blagoslovime kola džuvlja save našti bijanen, blagoslovime e voda save ni bijande, thaj blagoslovime e čuča save ni parvarde!'

30 Tegani 'ka vaćaren e planinenđe: "Peren pe amendel!", thaj e bregurenđe: "Učharen amen!" **31** Golese kaj, ako kava e manuša čeren e zelenone kaštesa, so ka avol e šuće kaštesa?" **32** Katane e Isusesa inđarde duje bilačhe manušen te aven mudarde. **33** Kana avile ke kova than savo akhardola "Kokalo e šoreso", gothe čhute ko krsto e Isuse thaj lesa i e duje bilačhe manušen, jekhe tari lesi desno rig a avere tari levo rig. **34** Tegani o Isus vaćarda: "Dade! Oprosti lendje, golese kaj ni džanen so čeren." Pale gova e vojnikura čhudije i kocka te ulaven maškar peste leso fostano. **35** But manuša gothe ačhile thaj dikhļje sa gova, a e manušendje šorutne marde muj lesa vaćarindoj: "Averen spasisada, nek spasil akana korkoro pes, te si vov o Hrist, birimo e Devleso." **36** I e vojnikura marde muj lesa. Avile paše leste thaj manglje te den le te pijol šut. **37** Thaj vaćarde e Isusese: "Te san tu caro e Jevrejengo, spasi korkoro tut!" **38** A sasa upreder leste ploča pe savi sesa pisime kala lafura: "Kava si caro e Jevrejengo." **39** Jekh tare gola bilačhe manuša savo sasa ko krsto pašo Isuse, marda muj thaj vaćarda lese: "Te san tu o Hrist, spasi tut thaj amen!" **40** Al taro aver krsto o dujto manuš dija vika pe leste vaćarindoj: "Tu li ni dara taro Dol? Kana san i tu korkoro gjija osudimo. **41** Amen sam čače osudime golese so gova zasluzisadam, al vov ni čerda khanči bilačhe." **42** Tegani vaćarda e Isusese: "Isuse, kana ka rese ane čo carstvo, de tut godi pe mande thaj av mande milostivno." **43** Pe gova phenda lese o Isus: "Čače vaćarav tuće: ađive ka ave mancar ano raj!" **44** Sasa popodne kana peli i rat ki sa i phuv dži ke trin popodne, **45** golese so kalilo o kham. A i hramske zavesa pharadili ke opaš. **46** Tegani o Isus dija vika andare sa o glaso: "Dade! Ane čire vasta mukhav mingro duxo." Kana

kava phenda, mulo. **47** Kana dikhlij o kapetano so sasa, lija te hvalil e Devle thaj vaćarda: "Čače kava manuš sasa čačukano pravedno manuš!" **48** Kana sa e manuša čidije pe te dičhen kava thaj dikhlij so sasa, lije te džan pese thaj marde pe ane pe kolina tari žal. **49** Sa kola so džanglje e Isuse, ačhile podur. Thaj e džuvlja so avile lesa tari Galileja, dikhlij kava. **50** Sasa jekh manuš kaso alav sasa Josif, savo sasa jekh tare šorutne e jevrejendje. Sasa šukar thaj pravedno manuš **51** tari Arimateja, foro ani Judeja. Vov ni složisajlo golesa so čerde e Isusese, thaj adućarda o Carstvo e Devleso. **52** Đelo ko Pilat thaj rodija o telo e Isuseso. **53** Pale gova o Josif uljarda e Isuseso telo taro krsto, paćarda le čaršafesa thaj čhuta le ano limori savo sasa hundo ani stena thaj ane savo vadži khoni ni sasa čhuto. **54** Čerda gova jekh đive anglo savato, savo samo so ni avilo. **55** E džuvlja save avile e Isusesa andari Galileja, đele palo Josif i dikhlij o limori thaj sar čhute gothe e Isuseso telo. **56** Pale gova irisajle čhere te čeren e mirisna čara thaj e uljura te mačhen e Isuseso telo. Kana sa spremisade, već avilo o savato i naštine te čeren gova golese kaj poštujina e Mojsijaso zakon.

24 Ko angluno đive palo savato, rano sabalin avile e džuvlja ko limori thaj ande mirisura save čerde. **2** Arakhlij o bar crdimos taro limori. **3** Dije andre thaj ni arakhlij o telo e Gospodeso e Isuseso. **4** Dok pučlje pe so sasa gova, dikh, duj manuša ačhile angle lende ane sjajna fostanura. **5** E džuvlja but darajle thaj perade pe šore tele dži ki phuv. Thaj e duj manuša pučlje e džuvljen: "Sose roden e džuvde maškar e mule? **6** Naj kate. Ušilo tare mule! Den tumen godi so vaćarda tumende dok vadži sasa ani Galileja: **7** 'Me, o Čhavo e manušeso, trubul te avav dindo ane vasta e grešnone manušende thaj te avav čhuto ko

krsto, al o trito đive ka uštav tare mule.”” 8 Tegani dije pe godi so vaćarda lendे o Isus. 9 Thaj irisajle taro limori thaj vaćarde sa e dešujekhe apostolurenđe thaj savorenđe averenđe. 10 Gola džuvlja sesa i Marija taro foro Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesi dej thaj avera save vaćarde kava e apostolurenđe. 11 Al e apostolurenđe kala lafura sesa sar dilipe thaj ni pačaje e džuvljendе. 12 Al o Petar uštilo thaj prastaja dži ko limori. Kana telilo, dikhla samo o čaršafi savo ačhilo. Đelo thaj čudisajlo ane peste so sasa gova. 13 Ane gova đive duj e Isusesekade đele ane gav savo akhardola Emaus thaj vov sasa dur taro Jerusalim dešujekh kilometra. 14 Phirindoj vaćarde maškar peste tare sa kova so sasa. 15 Thaj dok vaćarde maškar peste thaj pučlje khanči jekh avere, korkoro o Isus avilo paše lende thaj đelo lencar. 16 Al lendе jakhendе ni sasa mukhlo te pindžaren le. 17 O Isus pučlja len: “Sostar gova vaćaren maškar tumende phirindoj?” Ačhile i tužnisajle 18 thaj jekh lendar savo akhardola o Kleopa, vaćarda e Isusesekade: “Tu li san jedino abandžija ano Jerusalim savo ni šunda so sasa kala đivesa odori?” 19 O Isus pučlja len: “So sasa gova?” Von phende lese: “Gova so čerdilo e Isusesa taro Nazaret. Vov sasa proroko, zuralo ano vaćaripe thaj ane buća anglo Dol thaj angle manuša. 20 Amare šorutne sveštenikura thaj e starešine dije le te avol osudimo ko meripe thaj čhute le ko krsto. 21 Amen nadisaljam kaj vov ka ikalol o Izrael. Al ađive si gova već trito đive sar sasa sa gova. 22 Nesave džuvlja maškar amende bunisade amen. Sabalje sesa ko limori, 23 al ni arakhlije e Isuseso telо odori. Avile thaj phende amende kaj dikhlije e andđeluren save phende lendе kaj si o Isus džuvdo. 24 Tegani nesave amendar đele ko limori thaj dikhlije kaj si o limori čučo, sar so vaćarde e džuvlja, al ni dikhlije

e Isuse.” **25** O Isus vaćarda lendē: “O bigođaće manušalen! Pharo tumendē te pačan so vaćarde e prorokura ano Sveti lili! **26** Ni li von vaćarde kaj o Hrist trubul te načhol sa gova pharipe angleder so o Dol ka proslavil le?” **27** Tegani o Isus lija te objasnili lendē so si ano Sveti lili pisimo taro Hrist, počnindoj taro Mojsije dži ke Prorokura. **28** Kana avile pašo gav ane savo đele, o Isus čerda pe kaj mandol te džal podur lendar. **29** Al von dije le zor te ačhol, vaćarindoj: “Ačh amencar! Nakhlo o đive thaj i rat lija te perol!” Ačhilo thaj dija lencar ano čher. **30** Kana sasa lencar ko astali, o Isus lija o mangro, zahvalisada thaj phaglja le thaj dija len. **31** Tegani lendē jakha putajle thaj pindžarde le. Al vov sigate hasajlo. **32** Tegani phende jekh averese: “Ni li phabile amare ile kana o Isus phirindoj vaćarda amenđe ko drom thaj kana objasnisađa amenđe o Sveti lili?” **33** Uštire vadži ane gova sato thaj irisajle ano Jerusalim. Odori arakhije e dešujekhe sikaden thaj kolen save sesa lencar, sar bešen katane. **34** E dešujekh sikade vaćarde lendē: “Čače uštilo o Gospod thaj sikada pe e Simonese!” **35** Thaj kala duj sikade so sesa ko drom pašo Emaus vaćarde so sasa thaj sar pindžarde e Isuse kana phaglja o mangro. **36** Kana gova vaćarde, o Isus tare jekh drom ačhilo maškare lende thaj vaćarda lendē: “Mir tumendē!” **37** Von darajle thaj sesa bunime golese kaj dije godī kaj dičhen duxo. **38** Vov vaćarda lendē: “Sose daran? Thaj sose ni pačan? **39** Dičhen mingre vasta thaj mingre pingre! Me sem gova! Dolen man thaj ka dičhen! Golese kaj e duxo naj telo thaj kokala, a sar so dičhen man isi!” **40** Thaj dok vaćarola sa gova, sikada lendē oziljkura ke pe vasta thaj ke pe pingre. **41** Sesa gija začudime thaj radosna kaj naštine te pačan. Vov pučlja len: “Isi li tumen khanči xamase?” **42** Von dije le kotor peče mačhe. **43** O Isus lija

thaj xalja angle lende. **44** Tegani lendē o Isus vaćarda: "Kava si kova sostar vaćardem tumendē kana sema tumencar, kaj trubul te avol sa so pisimo mandar ane Mojsijaso zakon thaj ane lila save pisisade e prorokura thaj ane Psalmura." **45** Tegani putarda lendē jakha te haljaren o Sveto lil **46** thaj vaćarda lendē: "Gija si pisimo ano Sveti lil, kaj o Hrist trubul te mudardol thaj te uštol tare mule ko trito đive. **47** Thaj ane leso alav ka propovedil pe sa e manušenđe, počnindoj taro Jerusalim, kaj trubul te pokajin pe te bi o Dol oprostila lendē grehura. **48** A tumen sen svedokura tare sa kava. **49** Thaj dikh, me ka bičhalav o Sveti Duxo pe tumende sar so obećisada mingro Dad. Al tumen ačhen ano foro Jerusalim sa dok o Dol ni ka bičhalol piri zor pe tumende!" **50** Pale gova o Isus inđarda len dži ko gav i Vitanija. Gothe vazdija pe vasta thaj blagoslovisada len. **51** Thaj sar blagoslovisada len, lija te cradol pe lendar thaj sasa vazdimo ano nebo. **52** Von pele ke koča anglo Isus. Tegani irisajle ano Jerusalim radosna. **53** Stalno sesa ano Hram thaj slavisade e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Gurbet Romani at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Gurbet Romani at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Gurbet-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31	Acts 3:21	1 Peter 1:25
Romans 10:7	Acts 15:18	1 Peter 4:11
Revelation 9:1	Romans 1:25	1 Peter 5:11
Revelation 9:2	Romans 9:5	2 Peter 3:18
Revelation 9:11	Romans 11:36	1 John 2:17
Revelation 11:7	Romans 12:2	2 John 1:2
Revelation 17:8	Romans 16:27	Jude 1:13
Revelation 20:1	1 Corinthians 1:20	Jude 1:25
Revelation 20:3	1 Corinthians 2:6	Revelation 1:6
	1 Corinthians 2:7	Revelation 1:18
	1 Corinthians 2:8	Revelation 4:9
	1 Corinthians 3:18	Revelation 4:10
	1 Corinthians 8:13	Revelation 5:13
	1 Corinthians 10:11	Revelation 7:12

aīdios

Romans 1:20	1 Corinthians 8:13	Revelation 14:11
Jude 1:6	1 Corinthians 10:11	Revelation 15:7

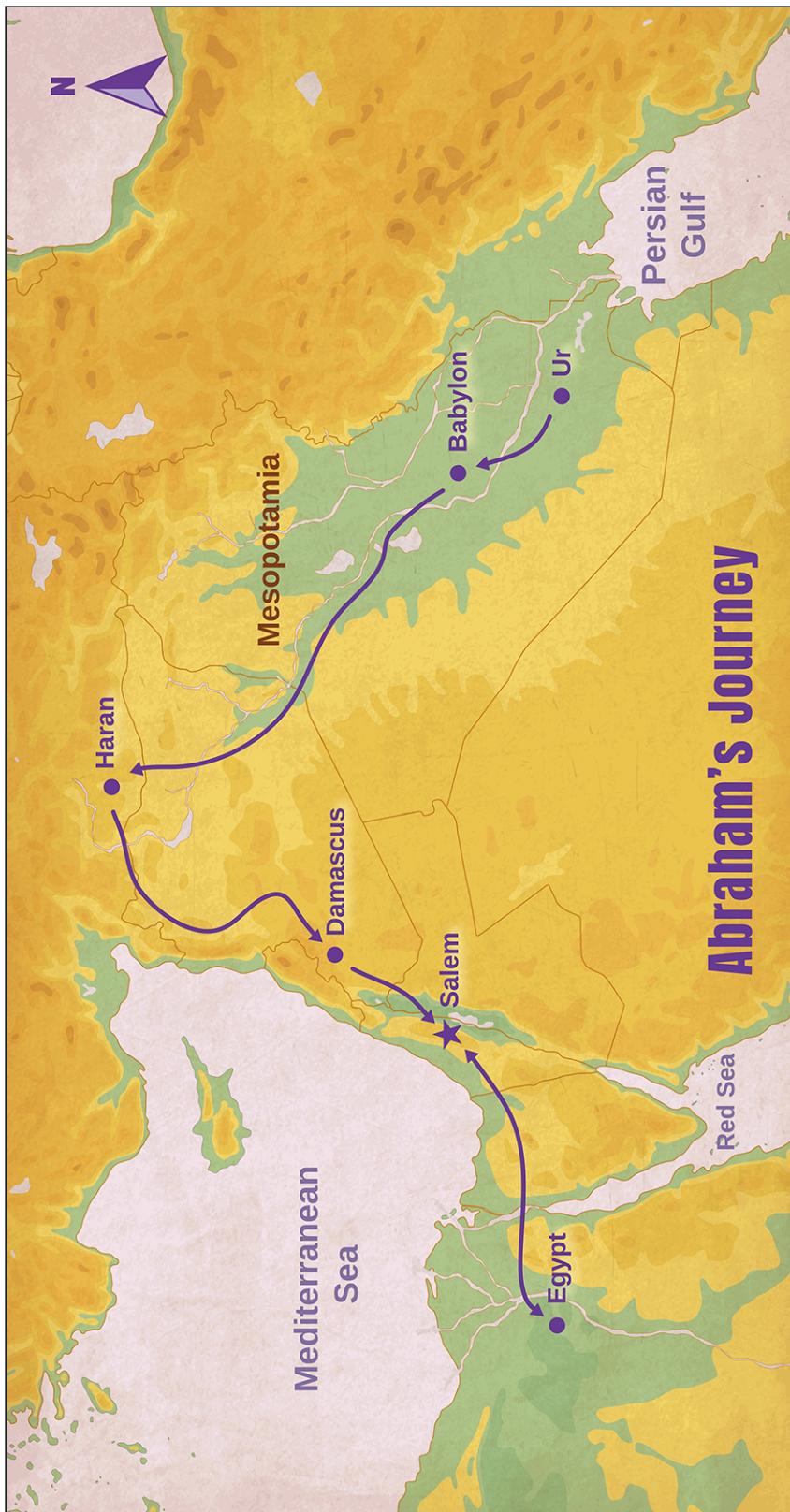
aiōn

Matthew 12:32	2 Corinthians 11:31	Revelation 19:3
Matthew 13:22	Galatians 1:4	Revelation 20:10
Matthew 13:39	Galatians 1:5	Revelation 20:15
Matthew 13:40	Ephesians 1:21	Revelation 22:5
Matthew 13:49	Ephesians 2:2	
Matthew 21:19	Ephesians 2:7	
Matthew 24:3	Ephesians 3:9	
Matthew 28:20	Ephesians 3:11	
Mark 3:29	Ephesians 3:21	
Mark 4:19	Ephesians 6:12	
Mark 10:30	Philippians 4:20	
Mark 11:14	Colossians 1:26	
Luka 1:33	1 Timothy 1:17	
Luka 1:55	1 Timothy 6:17	
Luka 1:70	2 Timothy 4:10	
Luka 16:8	2 Timothy 4:18	
Luka 18:30	Titus 2:12	
Luka 20:34	Hebrews 1:2	
Luka 20:35	Hebrews 1:8	
John 4:14	Hebrews 5:6	
John 6:51	Hebrews 6:5	
John 6:58	Hebrews 6:20	
John 8:35	Hebrews 7:17	
John 8:51	Hebrews 7:21	
John 8:52	Hebrews 7:24	
John 9:32	Hebrews 7:28	
John 10:28	Hebrews 9:26	
John 11:26	Hebrews 11:3	
John 12:34	Hebrews 13:8	
John 13:8	Hebrews 13:21	
John 14:16	1 Peter 1:23	

aiōnios

Matthew 18:8	Matthew 19:16
Matthew 19:16	Matthew 19:29
Matthew 25:41	Matthew 25:46
Mark 3:29	
Mark 10:17	
Mark 10:30	
Luka 10:25	
Luka 16:9	
Luka 18:18	
Luka 18:30	
John 3:15	
John 3:16	
John 3:36	
John 4:14	
John 4:36	
John 5:24	
John 5:39	
John 6:27	
John 6:40	
John 6:47	
John 6:54	
John 6:68	

John 10:28	Mark 9:45	Psalms 116:3
John 12:25	Mark 9:47	Psalms 139:8
John 12:50	Luka 12:5	Psalms 141:7
John 17:2	James 3:6	Proverbs 1:12
John 17:3		Proverbs 5:5
Acts 13:46		Proverbs 7:27
Acts 13:48	Matthew 11:23	Proverbs 9:18
Romans 2:7	Matthew 16:18	Proverbs 15:11
Romans 5:21	Luka 10:15	Proverbs 15:24
Romans 6:22	Luka 16:23	Proverbs 23:14
Romans 6:23	Acts 2:27	Proverbs 27:20
Romans 16:25	Acts 2:31	Proverbs 30:16
Romans 16:26	1 Corinthians 15:55	Ecclesiastes 9:10
2 Corinthians 4:17	Revelation 1:18	Song of Solomon 8:6
2 Corinthians 4:18	Revelation 6:8	Isaiah 5:14
2 Corinthians 5:1	Revelation 20:13	Isaiah 7:11
Galatians 6:8	Revelation 20:14	Isaiah 14:9
2 Thessalonians 1:9		Isaiah 14:11
2 Thessalonians 2:16		Isaiah 14:15
1 Timothy 1:16	Revelation 19:20	Isaiah 28:15
1 Timothy 6:12	Revelation 20:10	Isaiah 28:18
1 Timothy 6:16	Revelation 20:14	Isaiah 38:10
2 Timothy 1:9	Revelation 20:15	Isaiah 38:18
2 Timothy 2:10	Revelation 21:8	Isaiah 57:9
Titus 1:2		Ezekiel 31:15
Titus 3:7		Ezekiel 31:16
Philemon 1:15	Genesis 37:35	Ezekiel 31:17
Hebrews 5:9	Genesis 42:38	Ezekiel 32:21
Hebrews 6:2	Genesis 44:29	Ezekiel 32:27
Hebrews 9:12	Genesis 44:31	Hosea 13:14
Hebrews 9:14	Numbers 16:30	Amos 9:2
Hebrews 9:15	Numbers 16:33	Jonah 2:2
Hebrews 13:20	Deuteronomy 32:22	Habakkuk 2:5
1 Peter 5:10	1 Samuel 2:6	
2 Peter 1:11	2 Samuel 22:6	
1 John 1:2	1 Kings 2:6	
1 John 2:25	1 Kings 2:9	
1 John 3:15	Job 7:9	
1 John 5:11	Job 11:8	
1 John 5:13	Job 14:13	
1 John 5:20	Job 17:13	
Jude 1:7	Job 17:16	
Jude 1:21	Job 21:13	
Revelation 14:6	Job 24:19	
	Job 26:6	
eleēsē	Psalms 6:5	
Romans 11:32	Psalms 9:17	
	Psalms 16:10	
Geenna	Psalms 18:5	
Matthew 5:22	Psalms 30:3	
Matthew 5:29	Psalms 31:17	
Matthew 5:30	Psalms 49:14	
Matthew 10:28	Psalms 49:15	
Matthew 18:9	Psalms 55:15	
Matthew 23:15	Psalms 86:13	
Matthew 23:33	Psalms 88:3	
Mark 9:43	Psalms 89:48	
Hadēs		
Limnē Pyr		
Sheol		
Tartaroō		
Questioned		
		None yet noted

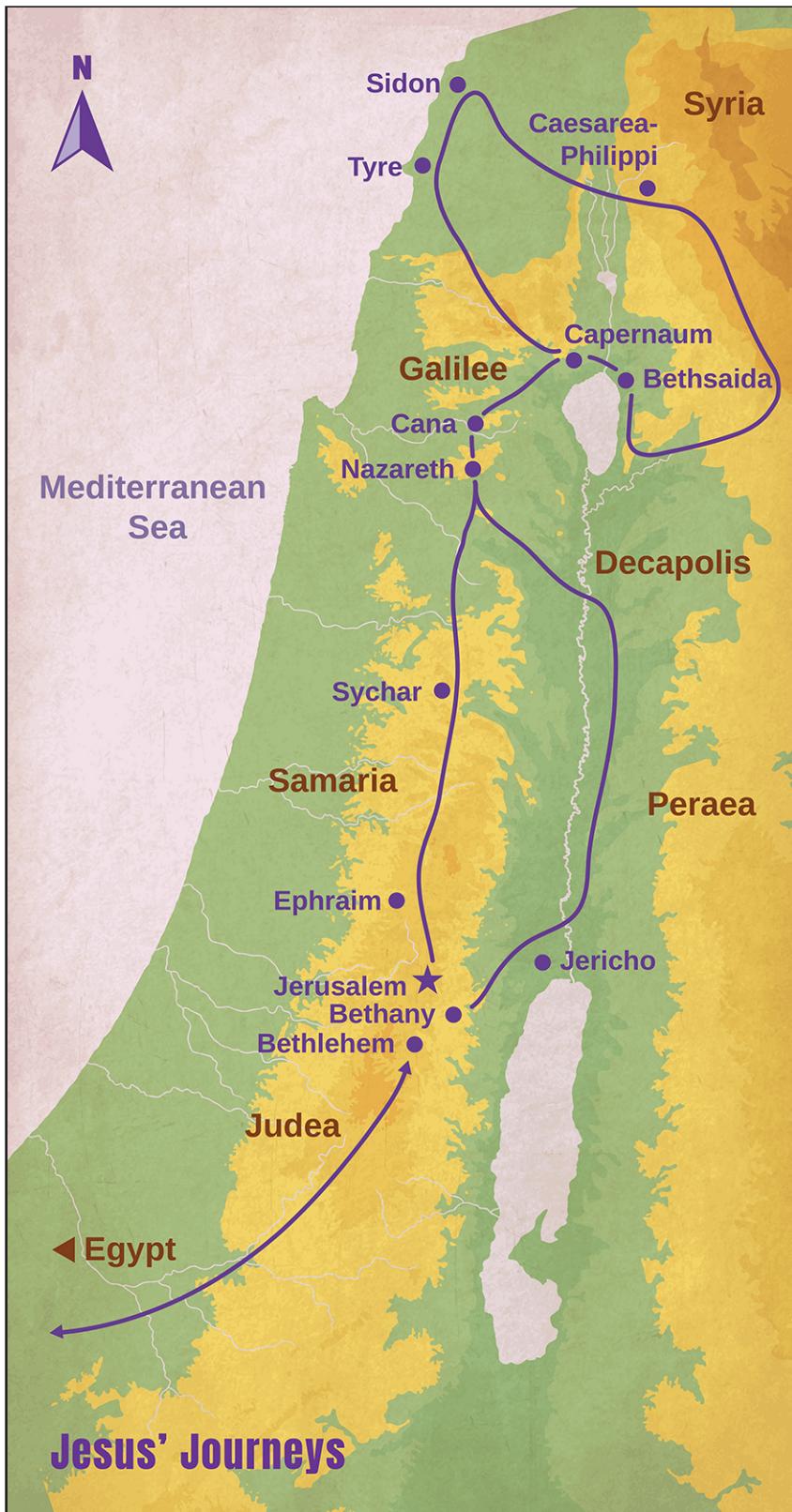

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

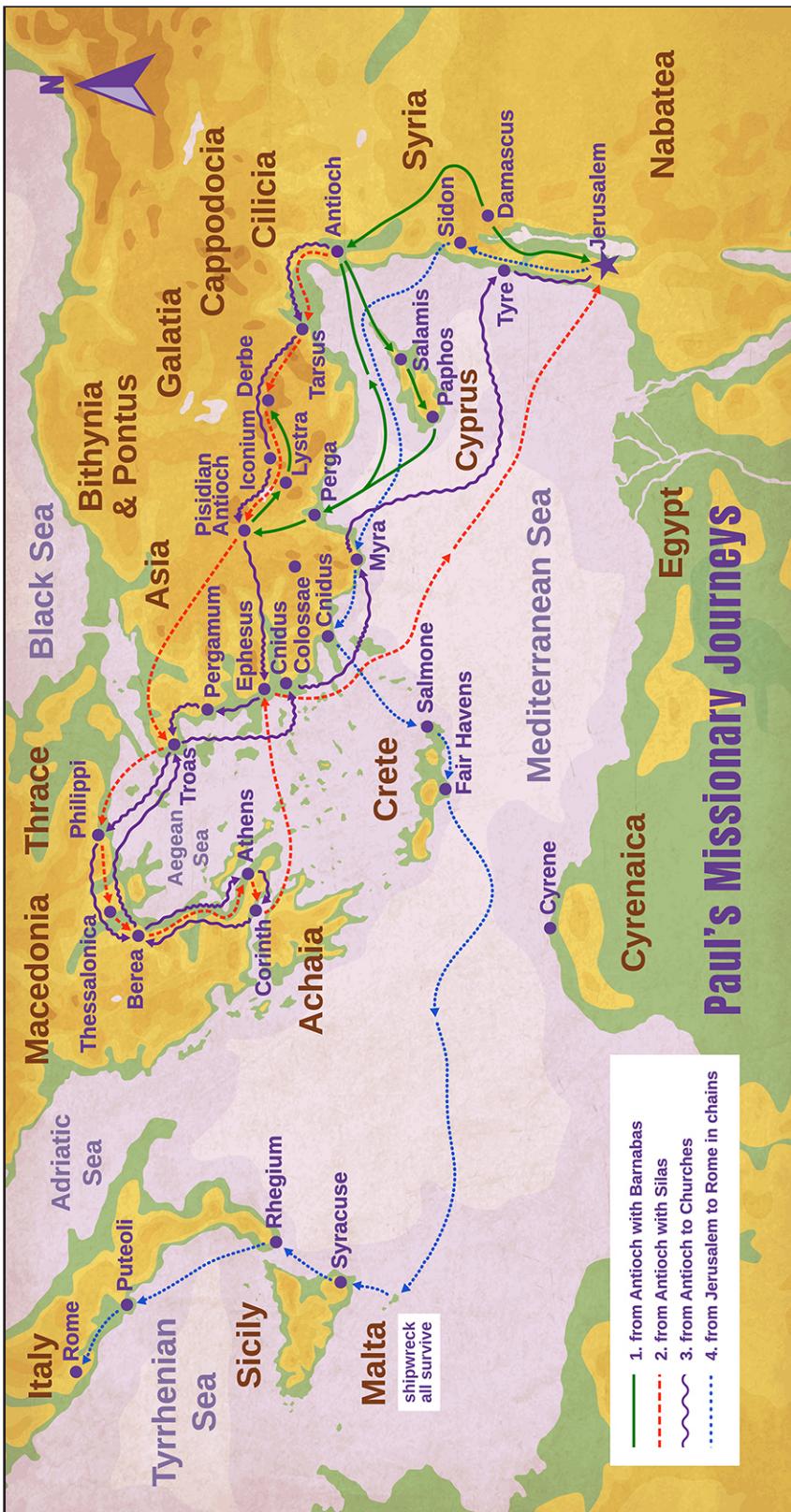
Hebrews 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"
Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"
Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

- Adam and Eve created
Tubal-cain forges metal
- Enoch walks with God
- Methuselah dies at age 969
- God floods the Earth
- Tower of Babel thwarted
- Abraham sojourns to Canaan
- Jacob moves to Egypt
- Moses leads Exodus from Egypt
- Gideon judges Israel
- Ruth embraces the God of Israel
- David installed as King
- King Solomon builds the Temple
- Elijah defeats Baal's prophets
- Jonah preaches to Nineveh
- Assyrians conquer Israelites
- King Josiah reforms Judah
- Babylonians capture Judah
- Persians conquer Babylonians
- Cyrus frees Jews, rebuilds Temple
- Nehemiah rebuilds the wall
- Malachi prophesies the Messiah
- Greeks conquer Persians
- Seleucids conquer Greeks
- Hebrew Bible translated to Greek
- Maccabees defeat Seleucids
- Romans subject Judea
- Herod the Great rules Judea**

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- Jim Elliot martyrdom in Ecuador
- John Williams reaches Polynesia
- Zinzendorf leads Moravian mission
- Japanese kill 40,000 Christians
- Jesuits reach Mexico
- Martin Luther leads Reformation
- Gutenberg prints first Bible
- Franciscans reach Sumatra
- Ramon Llull trains missionaries
- Crusades tarnish the church
- The Great Schism
- Adalbert martyrdom in Prussia
- Bulgarian Prince Boris converts
- Boniface reaches Germany
- Alopen reaches China
- Longinus reaches Alodia / Sudan
- Saint Patrick reaches Ireland
- Carthage ratifies Bible Canon
- Ulfilas reaches Goth / Romania
- Nicæa proclaims God is Trinity
- Denis reaches Paris, France
- Tertullian writes Christian literature
- Titus destroys the Jewish Temple
- Paul imprisoned in Rome, Italy
- Thomas reaches Malabar, India
- Peter reaches Gentile Cornelius
- Holy Spirit empowers the Church**

Jesus Christ born 4 B.C.
(The Annals of the World, James Usher)

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Where?

Who?		When?				Glory	
		Innocence		Fallen			
	Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne
God	Father	God's Perfect Fellowship	God's Perfect Fellowship with Adam in the Garden of Eden	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16	Pre-Incarnate, John 8:58 Everywhere, Psalm 139:7	Incarnate, John 1:14 Indwelling Believers, John 14:17	Paradise, Luke 23:43 All Mankind in the Holy City
	Son	John 10:30					God's Perfectly Restored Fellowship with All Restored Acts 3:21
	Holy Spirit						
	Living Mankind						
	Deceased Believing Mankind						
	Deceased Unbelieving Mankind						
	Holy Angels						
	Imprisoned Angels						
	Fugitive Angels						
	First Beast Demon						
	False Prophet Demon						
	Satan						

Where?

Who?

When?

God	Father	God's Perfect Fellowship	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16	Paradise, Luke 23:43	God's Perfectly Restored Fellowship with All Restored Acts 3:21	New Heaven and Earth
	Son	John 10:30	Pre-Incarnate, John 8:58 Everywhere, Psalm 139:7	Incarnate, John 1:14 Indwelling Believers, John 14:17		
	Holy Spirit					
	Living Mankind					
	Deceased Believing Mankind					
	Deceased Unbelieving Mankind					
	Holy Angels					
	Imprisoned Angels					
	Fugitive Angels					
	First Beast Demon					
	False Prophet Demon					
	Satan					

God	Father	God's Perfect Fellowship	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16	Paradise, Luke 23:43	God's Perfectly Restored Fellowship with All Restored Acts 3:21	New Heaven and Earth
	Son	John 10:30	Pre-Incarnate, John 8:58 Everywhere, Psalm 139:7	Incarnate, John 1:14 Indwelling Believers, John 14:17		
	Holy Spirit					
	Living Mankind					
	Deceased Believing Mankind					
	Deceased Unbelieving Mankind					
	Holy Angels					
	Imprisoned Angels					
	Fugitive Angels					
	First Beast Demon					
	False Prophet Demon					
	Satan					

Destiny

Gurbet Romani at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels.'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19